

2010

Република Македонија
Министерство за финансии
УПРАВА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

Подготвува и издава:

Управа за јавни приходи на Република
Македонија

Дата на издавање:

18.03.2011 година

Уредници:

Марија Леова Димеска - Сектор за стратешко
планирање, анализа и статистика

Наслов:

Годишен извештај на Управата за јавни приходи

ISSN:1857- 7121

Бр: 17-1609/1

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

на

УПРАВАТА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

СОДРЖИНА

ОБРАЌАЊЕ НА ДИРЕКТОРОТ	3
КАКО ГО ГРАДЕВМЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИОТ ЛИК НА УЈП ВО 2010.....	7
МЕСТО ВО МЕЃУНАРОДНАТА ЗАЕДНИЦА	9
СО ВОВЕДУВАЊЕ НА СЕКОЈ ДАНОЧЕН ОБВРЗНИК ВО РЕГИСТЕРОТ НА ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ ДЕЛУВАМЕ НА НАМАЛУВАЊЕ НА СИВАТА ЕКОНОМИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	11
РЕАЛИЗИРАВМЕ ПОРАСТ НА ДОБРОВОЛНОТО ПРИЈАВУВАЊЕ НА ДАНОЦИТЕ	13
СЕ БОРИМЕ ПРОТИВ: НЕ ПРИЈАВУВАЊЕ ДАНОЦИ, НЕ ПЛАЌАЊЕ ДАНОЦИ, ИЗМАМИ, КОРУПЦИЈА	19
ПРОЦЕСИТЕ НА МОДЕРНИЗАЦИЈА ЗАПОЧНУВААТ ВО ДГДО ЗА ПОТОА КАКО ДОБРА ПРАКСА ДА СЕ ПРЕНЕСАТ ВО РЕГИОНАЛНИТЕ ДИРЕКЦИИ	21
ДДВ Е НАШИОТ НАЈИЗДАШЕН ДАНОК СО ДДВ ОБЕЗБЕДУВАМЕ 26,06% ОД БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2010 НА СТОПАНСТВОТО МУ ВРАТИВМИ 15,5 МИЛИЈАРДИ ДЕНАРИ ДДВ	28
ВОВЕДОВМЕ НОВ СИСТЕМ НА ДИРЕКТНО ОДАНОЧУВАЊЕ КАКО ФУНКЦИОНИРА КАКВИ СЕ РЕЗУЛТАТИТЕ	30
ШТО ДОНЕСЕ РЕФОРМАТА “ЦЕЛА ПЛАТА“	34
КАКО ЈА СПРОВЕДУВАМЕ КАЗНЕНАТА ПОЛИТИКА ПРОПИШАНА СО ЗАКОНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	39

Почитувани,

Ние одбравме да ја применуваме стратегијата “СЕКОГАШ ПО ЧЕКОР НАПРЕД“. Во 2008-та година создадовме правна рамка за првото големо проширување на надлежностите на Управата за јавни приходи кое фактички се случи во 2009-тата. Брзо, но темелно се подготвивме за спроведување на системот “брuto плата“ преку интегрираната наплата на персоналниот данок и социјалните придонеси од плата, но и за водењето на прекршочните постапки и за изрекување на прекршочните казни. Со почетни технички и други проблеми, успеавме да го стабилизираме работењето на новите системи што ни создаде чувство на сигурност дека во борбата со предизвиците ние можеме да победуваме. Затоа и одлучивме дека чекорите кон напред треба да ги преземаме редовно.

Во 2010-тата година, во која сеуште и силно се чувствуваа кризните ефекти и која во секој случај не беше плодна за голем дел од стопанските субјекти, и тоа најголемите, ние успеавме да ги наплатиме даноците во планираниот износ и износ повисок од остварениот во предходната година. Во борбата со сивата економија успеавме секоја година да одземеме дел и да го приклучиме кон регуларните текови. Сето тоа беше причина во 2010-тата година, Владата на Република Македонија да ни даде доверба за исполнување на нова голема задача, надлежност која ни се пренесе од судовите и другите прекршочни органи, а тоа е, управувањето и извршувањето заради наплата на паричните казни, односно, глобите и трошоците изречени во парничните, прекршочните, кривичните и управните постапки во корист на Република Македонија, како и наплатата на радиодифузната такса. Со наплатата на социјалните придонеси и со преземањето на наплатата на глобите, таксите и другите неданочни приходи на Буџетот, стануваме основен чинител и партнер за обезбедување на финансиската потпора на државата. Втората половина на 2010 година ја посветивме на обезбедување на услови за ефикасно спроведување на новата надлежност во 2011 година.

Како големо постигнување во истиот смер го сметаме и регистрирањето на 89,947 мали, индивидуални земјоделци и нивните земјоделски семејства. Даночниот потенцијал на овие даночни обврзници е сосема мал, но со нивното регистрирање им овозможуваме на нашите вработени да ги усмерат на позната адреса активностите за информирање, советување, но и на преземање на репресивни активности доколку е тоа потребно.

Во работата со даночните обврзници и промовирањето на нашиот клиентски пристап, можеме да си дозволиме чувство на задоволство. Особено, кога како асоцијација на нашето име се појавува сликата на нашиот Контакт центар. Оваа година тој го доби локот кој го планиравме и ги извршува бројните и разновидни активности на информирање за сите видови даноци, придонеси и други јавни давачки, за постапките кои ги применуваме и кои им се потребни на даночните обврзници за да ги извршат своите обврски, но и едукацијата за примена на нови, современи облици на електронска комуникација. На нашите активности добивме повратен одговор-постојан пораст на бројот на даночни обврзници, постојан пораст на бројот на доброволно поднесени даночни пријави, насочено внимание на јавноста кон даночните прашања, пораст на угледот на даночната администрација.

Во 2010 година ги отворивме и прашањата на кои имаме потреба да работиме со поголем интензитет, области каде сеуште заостануваме во процесот на модернизација, а за кои одговорите ќе дојдат во блиската иднина. Особено се значајни организациските прашања кои треба да ги подржат нашите развојни процеси и прашањата за воспоставување на редовна и насочена едукација на вработените, што им го должиме за нивата посветеност и интегритет кои ги манифестираат секојдневно преку нивната работа.

И покрај сите преземени нови активности и зголемувањето на нашиот број за 78 млади високообразовани луѓе, успеавме годишната да ја завршиме со пониски трошоци на работењето по вработен и во вкупен износ.

Оваа година го чиневме нашето општество помалку за повисок придонес кон него.

Со почит,
Горан Трајковски
Директор

CURRICULUM VITAE

Општи податоци	
Назив	Управа за јавни приходи (УЈП)
Правна форма	Орган на државна управа во состав на Министерството за финансии со својство на правно лице
Функционира	Единствено на територијата на Република Македонија
Седиште	Скопје
Адреса	Улица “Кузман Јосифовски Питу“ бр. 1-1000 Скопје
Конститутивен акт	Закон за Управата за јавни приходи објавен во „Службен весник на РМ“ број 80 од 30.12.1993 година
Раководење	Со работата на УЈП раководи директор кој може да има и заменик
Избор на директор	Директорот и неговиот заменик ги именува и разрешува Владата на РМ на период од четири години
Финансирање	<ul style="list-style-type: none"> • Буџет на Република Македонија • Приходи од склучени договори за вршење контрола и наплата на јавни давачки • 25% од приходите од откриени и наплатени даноци и камати • Други приходи утврдени со пропис
Постапување	Во вршење на своите надлежности УЈП постапува согласно Законот за УЈП, Законот за даночна постапка, законите со кои се уредуваат одделни видови даноци и ратификуваните меѓународни договори
Надлежности	<p>Спроведување на законите и други прописи за даноците</p> <p>Регистрација на даночни обврзници, доделување ЕДБ и водење регистар на даночни обврзници</p> <p>Прием на даночни пријави, водење даночни евиденции, утврдување на даноци, наплата и поврат на даноци, следење и анализа на даночни приходи</p> <p>Утврдување и наплата на други јавни давачки согласно закон или договор</p> <p>Наплата на парични казни, глоби и трошоци изречени во парничните, прекршочните, кривичните и управните постапки во корист на РМ</p> <p>Инспекциски надзор</p> <p>Следење и анализа на примената на прописите и функционирање на даночниот систем</p> <p>Соработка со даночни органи на други држави</p> <p>Примена на меѓународните договори од областа на даноците и давање меѓународна правна помош</p>
Човечки ресурси	
Основни акти	Акт за организација, Акт за систематизација, Колективен договор на УЈП, Кодекс на етика
Вработени	1,327 вработени (состојба на 31.12.2010)
Статус на вработени	Државни службеници-даночни службеници, вработени согласно Законот за работни односи
Образовна структура	<ul style="list-style-type: none"> • 56,5% (738) со високо образование • 12,4% (165) со вишо образование • 31% (412) со средно образование • 1% (12) со основно образование
Број на вработени по функции	<ul style="list-style-type: none"> • Утврдување и наплата на данок-----392 • Даночен инспекторат-----285 • Присилна наплата на долгови-----120 • Регистрација и услуги на даночни обврзници-----208 • Стратешко планирање, анализа, статистика и мерење на учиноци-----23 • Правни работи-----53 • Информациска технологија-----44 • Се останато-----202

<p>Ден на УЈП</p> <p>Награди и признанија</p> <p>Организација</p>	<p>Свети Матеј-заштитник на даночниците Плакета за посебен придонес поддршка на модернизацијата Пофалница за професионалност и ефикасност во работата Признание за долгогодишна работа по повод пензионирање</p>	
<p>Основна структура</p> <p>Организација на ГД</p> <p>Финансиски показатели</p> <p>Приходи од работењето на УЈП</p> <p>Расходи од работењето на УЈП</p> <p>Приход/вработен</p> <p>Расход/вработен</p> <p>јавни приходи/вработен</p> <p>Наплатени даноци/вработен</p>	<p>ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЈА (ГД)</p> <ul style="list-style-type: none"> Дирекција за големи даночни обврзници (ДГДО) Регионална дирекција Скопје Регионална дирекција Битола Регионална дирекција Тетово Регионална дирекција Штип Регионална дирекција Кавадарци <p>ДИРЕКТОР ЗАМЕНИК ДИРЕКТОР ПОМОШНИК ДИРЕКТОР Кабинет на директорот</p> <p>Канцеларија за односи со јавноста Единица за внатрешна ревизија Единица за професионални стандарди</p> <p>СЕКТОРИ</p> <ul style="list-style-type: none"> Генерален даночен инспекторат Утврдување и наплата на данок Присилна наплата Стратешко планирање, анализа и статистика Правни работи Информатичка и комуникациска технологија Човечки ресурси Меѓународни односи Буџет и финансии <p>2010 година 1,096,112,064 денари од кои 652,161,663 финансирање од Буџет на РМ и 443,950,401 од сопствени приходи на УЈП</p> <p>2009 година 1,120,889,566 од кои 677,089,049 финансирање од Буџет на РМ и 443,800,517 од сопствени приходи на УЈП</p> <p>2010 - 924,738,971 денари 2009 - 946,693,206</p> <p>2010 - 826,008 денари 2009 - 897,430</p> <p>2010 - 696,864 денари 2009 - 757,961</p> <p>2010 - 67,045,360 денари (без акцизи) 2009 - 83,656,088 (со акцизи)</p> <p>2010 - 38,196,939 денари 2009 - 49,726,584</p>	<p>72</p> <p>Ш а л т е р и</p>

Нашата ВИЗИЈА е:

Управата за јавни приходи да стане модел на професионална организација во јавниот сектор во Република Македонија вреднуван според најдобрите практики и воспоставени стандарди во Европската унија.

Нашата МИСИЈА е:

Да обезбедиме висок квалитет на услуги за даночните обврзници и поедноставни даночни постапки за навремено и точно исполнување на обврските, и праведно и ефикасно собирање на даноците и јавните давачки.

ОЦЕНКА ЗА НАПРЕДОКОТ НА УПРАВАТА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ ОД СТРАНСКИ РЕЛЕВАНТНИ ФАКТОРИ

Извештај на Мисијата на ММФ за постигнатиот напредок во УЈП - во периодот од 13 до 26 април 2010 година, во оценувачка мисија за работата на Управата за јавни приходи претстојуваше експертскиот тим за даночни прашања на ММФ. Во Извештајот кој го изготви тимот е нотиран исклучителниот прогрес кој УЈП го има остварено во услови на особено тешко опкружување како резултат на глобалната економска криза. Посебно е истакнат делот на имплементацијата на Стратегијата за управување со ризиците во однос на исполнување на даночните обврски, како и реализираните структурни реформи постигнати во периодот од 2009 и почетокот на 2010 година. Како посебни остварувања на УЈП се наведени воспоставувањето на националниот Контакт Центар за услуги на даночни обврзници, зголемениот број на регистрирани обврзници, навременоста на доставување на пријавите, новите методи за надворешна контрола.

Извештајот се фокусира и на напредокот во однос на интегрираната наплата на социјалните придонеси и даноците кој овозможи зголемување на приходите во Буџетот на Република Македонија, намалување на трошоците за доброволната усогласеност на обврзниците и на административните трошоци. Оценувајќи ја позитивно имплементацијата на системот на „Бруто-плата“, Мисијата на ММФ ја препорача како пример кој треба да се следи, и од 26 до 30 Април 2010 година за таа цел УЈП ја посети делегација на Виетнамската даночна администрација. За време на петдневната студиска посета, претставниците на виетнамските даночни власти предводени од Заменик Генералниот Директор, Г-ѓа Ли Хонг Хај, се запознаа со функционирањето на системот за интегрирана наплата на социјални придонеси и даноци, како и со фазите на подготовка и имплементација на истиот. Во рамките на оваа посета, беа презентирани и најважните проекти за модернизација и понатамошниот развој на Управата за јавни приходи.

Оценувајќи дека проектот за модернизација на УЈП е завршен успешно, ММФ побараа продолжување на присуството во УЈП со финансиска поддршка на Холандската Влада во период од една година кој ќе се однесува на давање техничка помош особено во областа на формирањето на Регионалната даночна академија, во воведувањето на “бонус системот“ за наградување на вработените и континуитет во дадената помош на оперативните активности.

Од 3-ти мај 2010 година отпочна **Проектот за поддршка на даночните реформи** ("Support to Tax Reform".) како техничка помош финансирана од програмата ИПА 2007 на Европската унија и менаџирана од Канцеларијата на врски на Европската Комисија кој ќе се одвива во траење од 18 месеци. Заради детектирање на областите во кои е потребна помош и изготвување на Акциски план компатибилен со Стратешкиот план на УЈП за периодот 2011-2013 година, изработен е Фискалниот план-Пат кон силна, модерна и ефективна даночна администрација кој е документ на Европската Комисија-Оддел за даноци и царина. Во месец јули беа назначени членови и се одржа првата седница на Управувачкиот одбор на Проектот. На оваа седница членовите на одборот ја утврдија агендата на активности и временската рамка за нивна реализација. Во овој период се одржа и седница на Управувачкиот одбор на Twinning light проектот со австриската даночна администрација на која е направен преглед на реализираните активности и постигнатите резултати во периодот март-јуни 2010 год и активностите кои следат и ја потврдија временската рамка за реализација на овие активности.

КАКО ГО ГРАДЕВМЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИОТ ЛИК НА УЈП ВО 2010

Управата за јавни приходи во последните години спроведува интензивни активности на јакнење на институционалните капацитети, подобрување на методите за работа и управување, односите со јавноста и целосна транспарентност на работата на институцијата, што представува добра средина за спроведување на законодавството и борба против одбегнување на плаќање даноци.

Стратегија Во 2010 година го донесовме Стратешкиот план на Упвата за јавни приходи (УЈП) за следниот тригодишен период кој се одликува со развојни тенденции. Овој период ќе биде особено посветен на реорганизација на работењето на УЈП која треба да обезбеди соодветна организациона структура за новата едукативна единица-Даночната академија, за нововведената канцелариска контрола во регионалните дирекции, за присилната наплата на изречените глоби во УЈП, но и во други органи, за Единицата за борба против даночните измами и, особено, за работата со даночните обврзници-физички лица. Се планира да се воведува даночен број за даночните обврзници-граѓани, да се формира регистар на тие броеви и електронски даночни досиеа за таквите обврзници. Со цел на зајакнување на кохезионите сили внатре во УЈП и овозможување на транспарентност на работењето и еднаквост во постапките, се воведува електронска архива и електронско следење на патот и содржината на сите влезни, излезни и внатрешни документи. Ќе се воспостави Интранет систем за внатрешна комуникација со што ќе се овозможи и изградба на системот на електронско учење. Во овој план особено внимание се посветува на системската и насочена едукација за вработените организирана и спроведена преку Даночна Академија која, развивајќи се фазно, ќе прерасне во Регионална даночна академија која своите услуги ќе ги дава и на други корисници од земјата и од регионот. Таа ќе представува клучен елемент на процесот на модернизација на УЈП во идниот период.

Годишен план за работата на УЈП - Во 2010 година е донесен "Годишен план за наплата на даноците и придонесите од плата и работа на УЈП во 2011 година" во кој се дефинираат и квантифицираат сите стратешки, редовни и дополнителни активности кои треба да се извршат во 2011 година и нивото на даноците и придонесите во надлежност на УЈП кои треба да се наплатат. Изготвена е и проекција на даночните приходи како дел од проектираниот Буџет на Република Македонија за 2012 и 2013 година. Со наведените документи УЈП ги воспоставува рамките и смерниците на своето делување.

Годишен извештај на УЈП за 2009 година - Во 2010 година е изготвен Годишен извештај на УЈП за 2009 година, и тримесечни кумулативни Извештаи за извршување на планот на стратешките и редовните активности на УЈП со кои е опфатена целата 2010 година. Годишниот извештај на УЈП за 2009 година е објавен на веб страната на УЈП.

Менаџерски извештаи - Во 2010 година се продолжи со креирање и унапредување на менаџерските извештаи за детално информирање и помош на менаџерите за управување со функциите

Мерење на учиноците од работењето - Во 2010 година донесен е документот "Мерки за мерење на учиноците во 2011 година" кој ги дефинира стандардите за работата на суштинските даночни функции. Овој документ за 2011 година е дополнет и со извештаи за индивидуално извршување на работите и работните задачи и постигнатите резултати на

вработените задолжени да ги извршат, со цел да се следи индивидуалниот напредок во работењето на секој поединец за да му се овозможи напредок во кариерата и праведно наградување. Со тоа се создадени основните услови за воведување на "бонус системот" во УЈП за што во 2011 година ќе се спроведе пилот проект во ДГДО. Во текот на 2010 година се изготвени четири тримесечни кумулативни извештаи за мерење на реализираните учиноци.

Внатрешна ревизија - Во 2010 година се работи на унапредување на системот на внатрешната ревизија како независна, објективна активност која има за цел утврдување, проценување и намалување на клучните ризици во работните процеси и управување со нив, како и развој на системот на внатрешни контроли со што се подобрува работата на институцијата и се остваруваат нејзините цели. Извршени се 16 ревизии кои се однесуваат на спроведувани постапки:

- набавки во пооделни организациони делови на УЈП,
- поравнување пред покренување на прекршочна постапка,
- издавање на уверенија,
- примена на поединечни одредби од даночни закони,
- процес на регистрација преку едношалтерскиот систем,
- ревизија на безбедносните контроли на системите за ДДВ кои се користат во УЈП,
- ревизија на процесот на програмирање на Инструментот за претпристапна помош на ЕУ (ИПА) во УЈП за 2010 година.

Продолжуваат и процесите на едукација на вработените во Внатрешната ревизија во соработка со холандски експерти и Министерството за финансии на РМ.

Професионални стандарди - Единицата за професионални стандарди се грижи за интегритетот на вработените дефиниран во Етичкиот кодекс на УЈП, сузбивање на коруптивните дејствија, следење на сознанијата добиени за непрофесионално однесување на вработени лица во УЈП преку бесплатната телефонска линија 198 и други предствани и службени сознанија и постапување по нив. Во 2010 година вработените во единицата работат на истражување на непрофесионално однесување на вработените по 76 добиени предствани, 111 предмети од отворената телефонска линија 198 од кои 101 се завршени, 30 постапки по донесени даночни акти и информации. Во 2010 година не се примени известувања за постоење на сомнеж за измами или корупција на вработено лице во УЈП.

Комуникација - За системот на комуникација во рамки на УЈП и информирање на јавноста задолжена е Канцеларијата за односи со јавност и комуникација која ја реализира Стратегијата за комуникација. УЈП е регистрирана во рамки на меѓународниот ISBN систем со издавачки код за насловите на публикациите за 2010 год. Најважен комуникациски канал за екстерна комуникација е Веб страницата на УЈП чии содржини континуирано и навремено се ажурираат при промени во законската регулатива, или потребата за информирање на одделните целни групи, како и во насока на транспарентно информирање и презентирање на статистички податоци и извештаи за работењето на УЈП. Сите информативни материјали на УЈП се доставуваат до целните групи преку е-пошта за која услуга се регистрирани над 2.000 корисници. Покрај тоа, во 2010 година се објавени 187 наслови во дневните печатени

медиуми кои директно или индиректно се поврзани со изјави и активности на УЈП, писмено се одговорени 68 новинарски прашања, објавени се 59 соопштенија, 5 прес пакети и доставени се 6 деманти и 3 реакции на објави во медиумите. Во 2010 година објавени се 15 огласи за присилна наплата / јавни аукции кои ги спроведуваат ДГДО и Регионалните дирекции на УЈП. Реализиран е медија планот за активно информирање на јавноста (граѓани и бизниси) за поднесување на даночни пријави. Зголемениот број на даночни пријави во законски предвидените рокови, во споредба со изминатите години, укажува на позитивен ефект од реализираниот медија план и информирање преку различните комуникациски канали и на подобрување на даночната дисциплина и на доброволното усогласување. Од 1 до 2 декември 2010 година, Управата за јавни приходи за првпат учествуваше на 8-миот по ред Саем за финансии, деловни можности и економски развој [ФИНЕКСПО 2010](#), кој на едно место ги собира сите релевантни фактори од финансискиот сектор и бизнис заедницата во Македонија. УЈП имаше можност за претставување, афирмација и директен контакт со пошироката јавност преку штандот на кој беше достапен информативен материјал, стручна помош, консултации во врска со сите прашања од сферата на даночната проблематика, а кои се однесуваат на ДДВ, Персоналниот данок на доход, Данокот на добивка, Бруто-плата, Фискализација, Утврдување и плаќање на даноци, Отворање на бизнис и сл.

Информатичка технологија - Новиот ИТ систем на УЈП не е ставен во функција бидејќи од проектот Е-accounting се реализираше само фазата на проектирање, делумно фазата на кодирање и дел од активностите за јакнење на хардверските капацитети на УЈП. Договорот помеѓу УНДП и конзорциумот што го реализираше проектот се прекина и се

преземаат активности истиот да продолжи во друга форма. Делот на проектот кој се однесува на едукација на информатичарскиот кадар за користење и одржување на новото решение, се реализираше преку бројни обуки на вработените. Набавена е периферна опрема - 270 персонални компјутери и 30 мрежни принтери за РД Штип во рамките на Проектот ИПА 2007 како дел од потребите за јакнење на новиот е-accounting ИТ систем на УЈП. Завршена е постапката за набавка на опрема и услуги за поврзување на 25 Даночни шалтери од кои мрежно се поврзани 15. Ставен е во функција сајт на серверот на Управата за јавни приходи за е-курсеви од програмата FISKALIS 2013.

Во постоечкиот ИТ систем постојано се врши доградба, оптимизација, усогласувања на постоечките апликации согласно потребите, изработка на нови модули, сигурносно зајакнување на системот и различни интервенции на техничка поддршка. УЈП зема активно учество во повеќе проекти на Министерството за информатичко општество за е-Услуги на ниво на Влада на РМ: е-Даноци за физички лица, веб-сервис за пријавување на неправилности како дополна на линијата 198, проект е-Формулари, проект е-Документи кои секоја институција треба да ги обезбеди во име на граѓанинот од други институции. Во рамки на системот на размена на податоци со други институции воспоставен е систем на достава на податоци до Македонското кредитно биро за долгови на даночните обврзници по основ на даноци и придонеси. Се разменуваат податоци со Министерство за труд и социјална политика за корисници на правата согласно Законот за вработување на инвалидни лица и со Државниот инспекторат на трудот за обврзници за пресметка и уплата на придонеси кои не исплатиле плата со цел на постапување по Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

МЕСТО ВО МЕЃУНАРОДНАТА ЗАЕДНИЦА

Етаблирањето на Даночната администрација во меѓународни рамки и размената на податоците и искуствата на меѓународно ниво ќе го забрза процесот на модернизација на УЈП и изедначување со европските практики

Организациониот дел на УЈП задолжен за меѓународна соработка, ЕУ-интеграции и проекти ги координира активностите на УЈП во процесот на имплементација на НПАА програмата за усогласување со правото на Европската Унија, имплементација на проектите поддржани од меѓународните институции и организации, особено процесите на имплементација на "Проектот за модернизација" финансиран од Кралството Холандија и техничка поддршка од ММФ и проектот "Поддршка на даночните реформи" од програмата ИПА 2007 на ЕУ менаџирана од Европската Комисија, како и соработка на македонската даночна администрација со даночните администрации на другите држави.

Соработка со меѓународни институции и организации - Секторот за меѓународна соработка е во постојана комуникација со извршните органи на Интра-европската организација на даночните администрации (ЮТА) во спроведување на Годишната програма на оваа организација. Претставници од УЈП присуствуваа на Годишното собрание на ЮТА во Брисел (Белгија) на кое се усвои буџетот и Годишната програма на организацијата за 2011 год. Во рамките на членството во ЮТА се воспостави практика на редовно доставување на одговори на техничките прашалници кои ги доставуваат земјите членки, редовно објавување на соопштенија на веб страната на ЮТА за позначајните активности кои се спроведуваат во УЈП, учество на претставници на УЈП во араа групите, работилниците, "РСР" Форумот и Генералното собрание на ЮТА.

Во насока на изнаоѓање на решенија за подобро справување со даночната евазија, УЈП во соработка со ЮТА во месец јуни беше домаќин на работилница во Охрид на тема "Даночни раевии". На оваа работилница присуствуваа 19 даночни администрации од ЕУ и претставници од ОЕЦД.

Во 2010 година се одржуваше соработка и со меѓународните организации и институции, како што се УНДП, УСАИД, а кои имаа за цел редефинирање на проектните задачи од проектите кои се реализираат.

Во текот на 2010 год. успешно беше финализиран проектот за модернизација на Управата за јавни приходи и истовремено се аплицираше за одобрување на нов грант кој ќе биде реализиран со техничка помош од ММФ, а финансиски поддржан од страна на Амбасадата на Кралството Холандија. За потребите на Проектот "Регионална даночна академија" одобрен е грант во висина од 0,75 мил \$. И во 2010 година продолжи соработката со Германското друштво за техничка соработка (ГТЗ) финансиски поддржвано од Германската влада, на усогласување на даночните закони со Европското законодавство и изготвување на Упатство за примена на Законот за даночна постапка.

Соработка со даночни администрации на државите членки на ЕУ и на други држави- На барање на Даночната администрација од БИХ, УЈП беше домаќин на делегација во која присуствуваа и претставници од социјалните фондови и Агенцијата за вработување, со цел запознавање со процесот интегрирана наплата на бруто плата во РМ. Со иста цел во посета на УЈП беа претставници од Виетнамската даночна администрација, како и претставници од Турската даночна администрација.

Од особена важност е соработката со Даночната администрација на Албанија, како земја прв сосед- претставници од двете даночни администрации, во првиот квартал од 2010 година пристапија кон подготовка на сите технички елементи за успешни спроведување на прекугранични инспекциски контроли. Исто така, одржана е работилница за размена на информации во областа на даночната сфера. УЈП ги информираше сите балкански даночни администрации за иницијативата за размена на информации за рана превенција за новите текови во даночната евазија. Тоа беше и една од темите на Четвртата Балканска Даночна Конференција што се одржа во Белград во последниот квартал на 2010 год.

Претставници од Управата за јавни приходи земаа учество на интернационалната конференција "Thinking of Taxes in a New Way" која во текот на месец ноември се одржа во Москва. Оваа конференција беше организирана од руската даночна администрација со што беше одбележана 20 годишнината од формирањето на руските даночни власти. Особено внимание беше посветено на прашањата на усогласување на даночните политики и администрацијата со потребите на економската модернизација, идентификувањето на поиздржливи даночни текови и механизми за наплата на даноци од имот.

Претставници од УЈП имаа можност да разменат искуства со експертите од Италија во делот на ИТ проекти во италијанската јавна администрација, информацискиот систем за електронски фактури, складирање на податоци (Data warehouse), примена на ИТ стандарди и методологии во управување со информациските системи за обезбедување на безбедноста на системот.

Со цел поставување на стабилна рамка за соработка беа воспоставени контакти со првите менаџери од даночните администрации на државите членки на Европската унија кои се поддржувачи на евроинтегративниот процес на РМ.

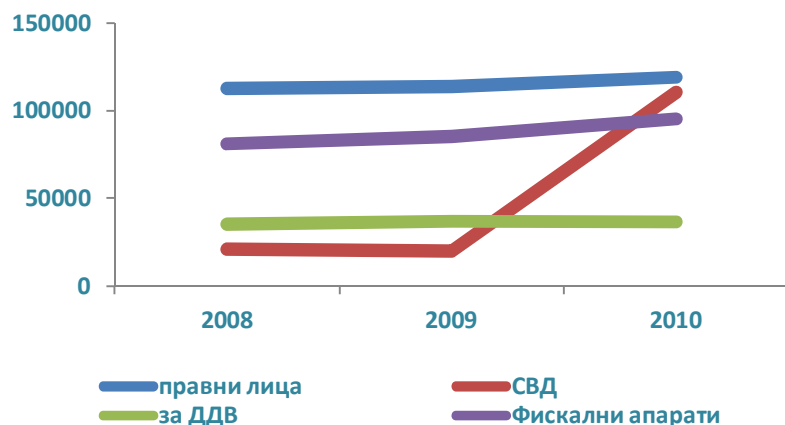
Во делот на соработката во областа на посебните даночни постапки беше спроведена билатерална посета на даночните администрации на Австрија и Словачка.

Евроинтегративниот процес – Во Јануари 2010 е изготвена НПАА Програмата за 2010 година за чија реализација редовно се доставува извештај до Секретаријатот за Европски Прашања во Владата на РМ и до Канцеларијата на ЕУ во РМ. Изготвена е официјална информација за напредокот на УЈП во период Април 2009–Мај 2010 која е верификувана од Министерството за финансии, доставена до DG TAXUD и презентирана на Поткомитетот за индустрија, трговија, царина и оданочување на 22.04.2010 во Брисел, по што УЈП доби позитивни оценки за напредокот во градењето на административниот капацитет. Како учесник во програмата Fiskalis 2013 УЈП изготви Годишен извештај за 2009 година за спроведување на Програмата Fiskalis 2013 кој е доставен до Европската комисија и DG TAXUD. Во рамките на годишната програма на DG TAXUD, преку инструментот TAEX, обезбедена е еднократна обука за ангажираните во функцијата утврдување и наплата на данок на тема “даночно сметководство”. Во периодот октомври-ноември 2010 година со добивање на техничка помош преку инструментот TAIEХ, во Управата за јавни

приходи се одржаа експертски мисии на следните теми: “Анализа на ризик”, “Трансферни цени”, “Двојно оданочување и размена на информации” и “Даночен ИТ систем”. Во Мај беше присутна Мисија на DG TAXUD, во чии рамки се одржа и работилница за проектен менаџмент за информатичкиот кадар. Од 3-ти мај 2010 година отпочна Проектот за поддршка на даночните реформи (“Support to Tax Reform”) како техничка помош финансирана од програмата ИПА 2007 на Европската унија и менаџирана од Канцеларијата на врски на Европската Комисија во траење од 18 месеци. Во месец јули беа назначени членови и се одржа првата седница на Управувачкиот одбор на Проектот. На оваа седница членовите на одборот ја утврдија агендата на активности и временската рамка за нивна реализација. Во овој период се одржа и седница на Управувачкиот одбор на Twinning light проектот со Австриската даночна администрација, кој е дел од проектот “Support to Tax Reform”, на која е направен преглед на реализираните активности и постигнатите резултати во периодот март-јуни 2010 год и активностите кои следат. Во четвртиот квартал од 2010 овој проект за подобрување на целокупната борба против даночните измами беше финализиран со подготовка на тренинг материјали и тренинг на контакт лица. Учесниците на овие обуки беа запознати со најдобрите ЕУ практики од оваа област. Со цел успешно спроведување на “Фискалниот план” (EU Fiscal Blue print Assessment), во рамките на ИПА 2007 проектот, во Охрид се одржа работилница на која се изготви Акционен план за извршување на активностите. Како

области на кои треба да се фокусира вниманието во наредниот период, во прв ред се Даночната академија, Интранетот и формирање на Единица за борба против даночните измами. Изработено е Проектното барање за програмата ИПА 2010 кое се однесува на зајакнувањето на услугите кон даночните обврзници и проширувањето на капацитетот на Контакт центарот на УЈП и на даночните шалтери. Истото официјално е одобрено од страна на Европската Комисија во четвртиот квартал од 2010 година. Програма ФИСКАЛИС 2013- За спроведување на програмата ФИСКАЛИС 2013 од големо значење е учеството на Состаноците на раководната група за обуки, каде се дава преглед на развојот на е-учење и нивна локализација, развојот на платформата ТАКТИК како и PICS (Платформа за програмски информации и услуги за соработка). Присуството на работните посети во Данска на тема “ИТ алатки во единицата за даночна измама” и во Шведска на тема “Легислативата за фискални каси во Шведска 2010” даваат голем придонес за Управата за јавни приходи Вработени од УЈП присуствуваа на следните работилници: во Шпанија на тема “Втор пленарен состанок на платформата за мултилатерални контроли”; во Португалија на тема “Взаемна помош при наплата” – електронски обрасци и нивни развој; во Хрватска на тема “Мрежен состанок за Годишната работна програма за 2011 година. Во делот на електронското учење на вработените во УЈП им беше доставен и спроведен електронски курс-ДДВ Директива.

СО ВОВЕДУВАЊЕ НА СЕКОЈ ДАНОЧЕН ОБВРЗНИК ВО РЕГИСТЕРОТ НА ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ ДЕЛУВАМЕ НА НАМАЛУВАЊЕ НА СИВАТА ЕКОНОМИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

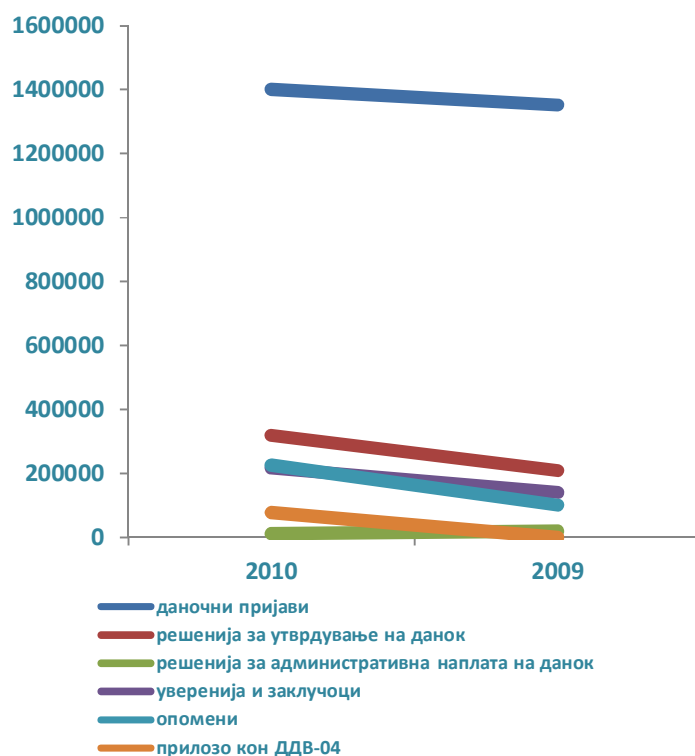

Бројот на регистрирани даночни обврзници е во постојан пораст, а 2010 година е од особена важност заради воведување на подрегистерот на даночни обврзници земјоделци кои се оданочуваат паушално. Овој регистер е од исклучителна важност бидејќи ги идентификува земјоделците кои ја остваруваат дејноста од мал обем како редовна или дополнителна дејност и како индивидуален деловен потфат или потфат на семејното земјоделско стопанство.

Со состојба на 31.12.2010 година УЈП администрира со 229,779 регистрирани даночни обврзници со правна форма самостојни вршители на дејност и правни лица што во однос на состојбата на 31.12.2009, кога во регистерот на даночни обврзници беа евидентирани 133,754 даночни обврзници, значи зголемување на вкупниот број од 71,8%. Од вкупниот број регистрирани даночни обврзници, правни лица се 119.250, што во однос на состојбата од 31.12.2009 година кога беа регистрирани 113.776 обврзници претставува зголемување од 4,8%, а вршители на дејност се 110.529, што во однос на состојбата од 31.12.2009 година кога беа регистрирани 19.978 вршители на дејност претставува зголемување од 453%. Ваквото атипично зголемување е резултат на ново регистрираните вршители на дејност – обврзници од земјоделска дејност кои се оданочуваат според паушално утврден нето приход. Тоа е и причина што 81,4% од вршителите на дејност се регистрирани како вршители на земјоделска дејност кои се оданочуваат според паушално утврден нето приход

РЕГИСТРАЦИИ	2010	2009	Индекс 2010/ 2009
РЕГИСТРИРАНИ ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ	229,779	133,754	171.79
• Правни лица	119,250	113,776	104.81
• Вршители на дејност	110,529	19,978	553.25
○ земјоделци	89,947		
• Новорегистрирани	102,594	10,777	951.97
• Одјавени	6,459	10,593	60.97
Даночни обврзници-граѓани	192,199	147,149	130.62
Неактивни даночни обврзници	9,685	8,412	115.13
• Правни лица	6,050	5,240	115.46
• Вршители на дејност	3,635	3,172	114.60
ПОДРЕГИСТРИ			
РЕГИСТРИРАНИ ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ ЗА ЦЕЛИ НА ДДВ	36,492	36,909	98.87
○ Месечни	4,314	4,353	99.10
○ Тримесечни	21,454	21,544	99.58
○ Годишни	10,904	11,012	99.02
• Новорегистрирани	3,991	5,087	78.45
• Дерегистрирани	4,408	3,480	126.67
ОБВРЗНИЦИ ЗА СОЦИЈАЛНИ ПРИДОНЕСИ			
Издадени кодови за идентификација во последниот месец од годината	72,175	70,412	102.50
ФИСКАЛНА ОПРЕМА ЗА РЕГИСТРИРАЊЕ НА ГОТОВИНСКИ ПЛАЌАЊА			
Фискална опрема ставена во функција	95,309	85,358	111.66
Фискализирани даночни обврзници	59,622	55,096	108.21
РЕГИСТРИРАНИ ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ ЗА ЦЕЛИ НА ДАНОКОТ НА ВКУПЕН ПРИХОД	28,674	23,383	122.63

РЕАЛИЗИРАВМЕ ПОРАСТ НА ДОБРОВОЛНОТО ПРИЈАВУВАЊЕ НА ДАНОЦИТЕ

Доброволното пријавување на даноците и зголемувањето на неговиот обем, е една од основните развојни стратегии на УЈП. Тоа претпоставува свесно граѓанство за значењето на даноците во

изградбата на државата и добро едуцирани и информирани даночни обврзници за навремено и точно исполнување на даночните обврски обезбедено преку квалитетни услуги дадени од страна на УЈП. Обемот и навременоста на доброволно поднесените даночни пријави заедно со брзината и точноста на нивната обработка се предуслов за извршување на наредните постапки поврзани со утврдувањето и наплатата на даноците, особено во делот за кој се потребни интервенции од страна на УЈП.

Во 2010 година вкупно се поднесени и обработени 1,399,842 даночни пријави што представува пораст од 3,52% во однос на даночните пријави примени во 2009 година. Ова пред се е резултат на порастот на бројот на поднесени Годишни даночни пријави за персонален данок од доход од страна на граѓаните-даночни обврзници кои оствариле повеќе од еден вид приходи во текот на 2009 година, како и на зголемиот број на поднесени Месечни пресметки за интегрирана наплата (брuto плата) и поднесени Годишни извештаи за исплатени приходи од страна на исплатителите. Примени се и обработени и 78,622 прилози кон ДДВ пријавите- периодични финансиски извештаи од одобрените фискални системи на опрема за регистрирање наготовински плаќања и извештаи од денарски трансакциски сметки и девизни сметки преку кои обврзникот го остварува работењето.

Приемот на даночните пријави се извршува во Регионалните дирекции и ДГДО, во Даночните одделенија и во Даночните шалтери по принцип на припадност кон тој организационен дел, но и во Контакт центарот каде може да се поднесат даночни пријави за било која организациона единица на УЈП. Приемот се извршува по сите можни методи-со достава на шалтерите, по пошта или по електронска пошта.

Електронското доставување на пријавите е приоритет на УЈП, но сеуште не ги задоволува очекувањата и не е сразмерно на вложените напори за зголемување на овој број. Од тие причини и во следната година ќе се продолжи со интензивни напори за зголемување на бројот на даночни обврзници кои ќе ги користат услугите е-даноци.

Обработката на најголемиот број даночни пријави-ДДВ пријавите со прилозите доставени кон нив од сите Регионални дирекции и сите други даночни пријави и извештаи од РД Скопје се извршува во Центарот за обработка на пријави (ЦОП) лоциран во Скопје.

Во 2010 година е воведено централизирано печатење на даночните решенија по предходно извршено утврдување на обврските во Регионалните дирекции, на опомените за достасан а неплатен долг, на решенијата за присилна исплата на бруто плата, персонализирање на даночни пријави за ДДВ и ПДД-ГДП и нивно дистрибуирање до даночните обврзници од страна на надворешен соработник. Интенција е и во идниот период да се централизираат ваквите масовни операции со што им се овозможува на вработените да ги насочат сите свои капацитети во посуштински активности.

	2010	2009	Индекс 2010/ 2009
ПРИМЕНИ И ОБРАБОТЕНИ ДАНОЧНИ ПРИЈАВИ			
ДДВ "ДДВ-04"	157,734	158,880	
• месечни	55,157	57,185	
• тримесечни	90,973	89,513	
• Годишни	11,604	12,182	
Даночни биланси за данок на добивка "ДБ-ДД"	53,463	56,127	
Даночни биланси за данок на вкупен приход "ДБ-ВП"	27,868	25,066	
Месечни пресметки за интегрирана наплата на бруто плата "МПИН"	761,343	736,611	
Годишни даночни пријави за персонален данок на доход "ГДД-ГДП"	149,208	140,086	
Даночни биланси за персонален данок на доход на СВД	11,639	11,045	
Годишни извештаи за исплатени приходи "ГДД-ГИ"	60,478	47,784	
Аконтативни даночни пријави за приходи од имот и имотни права	13,013	10,387	
Аконтативни даночни пријави за приходи од капитални добивки	6,836	7,155	
Аконтативни даночни пријави за други приходи	526	285	
Вкупно	1,399,842	1,352,306	103,52
Примени и обработени прилози кон ДДВ-04			
ИЗГОТВЕНИ И ДОСТАВЕНИ РЕШЕНИЈА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОК			
Годишни решенија за данок на вкупен приход	25,689	22,704	
Годишни решенија за утврден персонален данок на доход на самостојни вршители на дејност	13,666	13,404	
Годишни решенија за утврден персонален данок на физички лица	192,199	147,149	
Годишни решенија за паушално утврден персонален данок на доход	1,594	1,790	
Годишни решенија за паушално утврден персонален данок на доход на земјоделци	63,691		
Аконтативни решенија за персонален данок на доход од капитални добивки	2,105	2,598	
Аконтативни решенија за утврден персонален данок на доход од приходи од имот и имотни права	9,713	8,332	
Аконтативни решенија за утврден персонален данок на доход од други приходи	635	285	
Решенија за приписи и отписи по сите основи	2,428	2,663	
Решенија за утврдување на данок заради неподнесена даночна пријава ПУТВ	4,019	7,293	
Решенија од контрола на ДДВ	1,948	2,030	
Решенија од контрола на ДД	558	742	
Решенија од контрола на ГДД и придонеси	1,025	686	
Вкупно	319,270	209,676	152,27
ИЗГОТВЕНИ И ДОСТАВЕНИ РЕШЕНИЈА ЗА АДМИНИСТРАТИВНА НАПЛАТА НА ДАНОК			
Решенија за враќање на повеќе и погрешно платен данок	819	729	
Решенија за пренасочување на погрешно платен данок	1,805	9,832	
Решенија за пребивање на повеќе платениот данок-побарувања со даночниот долг	4,409	3,363	
Решенија за враќање ДДВ на посебни субјекти	2,050	4,204	
Цесии	3,018	2,157	
Репрограм на долгови	432	220	
Вкупно	12,533	20,505	61,12

ИЗДАВАЊЕ НА УВЕРЕНИЈА И ПОТВРДИ			
Издадени уверенија на даночни обврзници за платени даноци	211,445	136,435	
Издадени заклучоци на даночни обврзници за неплатени даноци	4,368	3,043	
Вкупно	215,813	139,478	154,73
ИЗДАДЕНИ ОПОМЕНИ ЗА НЕПЛАТЕНИ ДАНОЦИ И ДРУГИ ЈАВНИ ДАВАЧКИ			
за ДДВ	25,374	14,720	
за ДД	16,835	15,011	
за ПДД	6,515	12,769	
за ПДД и придонеси од плата	173,834	51,732	
за Други јавни давачки	3,558	7,216	
Вкупно	226,116	101,448	222,89
ИЗДАДЕНИ РЕШЕНИЈА ЗА ПРИСИЛНА НАПЛАТА НА ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ			
парични средства (за бруто плата)	85,298		
парични средства од с-ки на должникот	44,425	49,019	
движни предмети на должникот	1,804	165	
готови пари и хартии од вредност на должн.	204	15	
парични/непаричните побарувања од должников должник	254	68	
недвижности на должникот	263	65	
1/3 од примањата од плата на должникот	427	18	
Вкупно	132,675	49,350	268,84

Покрај приемот и обработката на даночните пријави, во текот на 2010 година се изготвени 311,720 решенија за утврдување на данок по годишни даночни пријави или по аконтативни пријави, 4,019 решенија за задожување со ДДВ во случаи на неподнесена даночна пријава и 3,531 решение за утврдување на данок во постапка на инспекциска контрола, или вкупно 319,270 решенија, односно 52,27% повеќе од издадените во 2009 година. Во постапките на административна наплата на даноците или враќање на даноци по барање на даночните обврзници, преку пребивање на повеќе платениот данок со даночниот долг, пренасочување на погрешно платен данок, враќање на повеќе и погрешно платен данок, враќање ДДВ на посебни субјекти, прифатени цесии за плаќање на туѓи долгови или преку репрограмирање на долговите на подолги и договорени периоди, издадени се 12,533 решенија или за 38,88% помалку од 2009 година.

По барање на даночните обврзници издадени се 215,813 документи за даночната состојба на барателите што представува пораст од 54,73% на овие активности, од кои

211,445 уверенија за платени даноци и 4,368 заклучоци за неплатени даноци.

За неплатените даноци и социјални придонеси од плата УЈП доставува опомени до даночните обврзници и исплатителите на бруто плати. Во 2010 година издадени се 226,116 опомени што во однос на 2009 година представува пораст на овие активности за 122,89%. Растот е особено значаен во издавањето на опомени за неисплатени бруто плати, а исто така е значаен и за настанатите долгови за ДДВ.

Доколку по издадените опомени во законскиот рок не се платени опоменатите даноци и придонеси, УЈП презема постапки за присилна наплата. Во 2010 година издадени се 132,675 решенија за присилна наплата, што во однос на 2009 година представува пораст од 168,84% кој во најголема мера се должи на издадените решенија за исплата на бруто платите. Пораст е констатиран во сите постапки кои се применуваат за присилна наплата, но и во оваа година, најприменуван метод на наплата е со доставување на решение за забрана на банкарските сметки на должниците.

**Нашата цел е да им дадеме
помош на обврзниците во
разбирањето на нивните
даночни обврски и поддршка за
доброволно исполнување на
обврските**

Повелба на УЈП за правата на даночниот обврзник

ПРОФЕСИОНАЛНА И КОРЕКТНА УСЛУГА

Даночните службеници ќе ви обезбедат:

- *Информации и помош за подобро да ги разберете и исполните вашите обврски*
- *Коректен однос во контактите со нас*
- *Објективен, праведен, непристрасен и фер третман*
- *Подеднаков третман на сите даночни обврзници*

Клиентската ориентираност на Управата за јавни приходи и подобрувањето и проширувањето на услугите кои им се даваат на

даночните обврзници, и во 2010 остануваат една од основните определби и рамка за сите активности кои се спроведуваат во институцијата. Таквите активности воглавно се однесуваат на:

- Продолжување на процесот на децентрализација на функцијата која дава услуги на даночните обврзници
- Функционален развој на “Контакт центарот”
- Развој на електронските услуги
- Извршување на советодавната и едукативната функција

Во 2010 година, согласно воспоставената организација на УЈП, продолжува процесот на организирање на планираните 72 Даночни шалтери (ДШ) како единици на Регионалните Дирекции во сите општини каде што не постои повисок организациски облик на УЈП. Таквата структура базира на основниот концепт на доближување на УЈП до даночните обврзници, особено во руралните средини. Освен поранешните даночни одделенија кои се трансформираа во 24 даночни шалтери, отворени се даночни шалтери во Општините Босилево, Ново Село, Василево, Могила, Новаци, Вевчани, Врапчиште и Брвеница, а во текот на 2010 година се отворени уште 9 нови даночни шалтери во Гази Баба, Илинден, Дебарца, Ранковце, Македонска Каменица, Пехчево, Ростуше и Маврово, Градско и Росоман. Даночните шалтери се сместуваат во општинските простории за да им се овозможи на сите даночни обврзници, а особено на граѓаните, лесна достапност и можност на една локација брзо, ефикасно и економично да дојдат до сите потребни информации и да ги исполнат своите обврски. Вработените во ДШ се во процес на постојана едукација за извршување на нивните задачи за давање на одговори и информации за прашањата поврзани со начинот на пополнување на даночните пријави, роковите за нивно доставување, обврските за поделните видови на даноци и за начинот на користење на електронската “База на знаење” која им помага да даваат усвоени и воедначени одговори. Сите ДШ се опремени со информативните и едукативните материјали кои се припремени во Генералната дирекција на УЈП. (соопштенија, брошури, лифлети и сл...).

Во текот на 2010 година превземени се мерки на понатамошното унапредување на работата на Контакт центарот- на 05-ти март 2010 година отворен е Повикувачки Центар – “Инфо даноци” како дел од Контакт центарот во рамките на кој функционира телефонската линија 0800 33 000. Преку нејзе се примени 5.102 повици од даночните обврзници со прашања за даноците и оданочувањето. Во 2010 година, “базата на знаење” се прошири со нови 109 одговори на прашања главно поврзани со измените на законските прописи. Преку Контакт центарот се известуваа даночните обврзници на кои во 2010 година им истекува периодот за користење на кодот за

идентификација за електронско поднесување на месечните пријави за бруто плата. Исто така, даночните обврзници на транспарентен и лесен начин, презентирани на видео клип, се упатуваа во процесот на замена и добивање на нов код за идентификација. Тоа резултираше со навремено поднесување на месечните пријави за пресметување и плаќање на бруто плати (МПИН), без да се појави застој. Од 01 јуни 2010, преку Повикувачкиот Центар на УЈП е воведена услуга - *Телефонското известување за даночен долг* при што, даночните оператори телефонски ги известуваат даночните обврзници за износот на даночниот долг кој не е платен во законскиот рок. Услугата овозможи поголема информираност на даночните обврзници за износот на нивниот даночен долг и превенција за одбегнување на постапките на присилна наплата. Со телефонските известувања беа опфатени 31,860 даночни обврзници, воспоставен е контакт со 14,134 даночни обврзници и наплатен е долг по основ на ДДВ и персонален данок на доход во износ од 403,563,195 денари. Оваа активност даде позитивни резултати и по однос на подобрување на веродостојноста и ажурирноста на основните регистарски податоци за даночните обврзници и за нивните управители.

Во Контакт центарот се овозможи и прием на даночни пријави, со цел на даночните обврзници да им се овозможат побројни и подостапни места за поднесување на даночни пријави, особено во периодите на масовно поднесување на даночни пријави и други пресметки. По тој основ, во 2010 година во Контакт центарот се примени 4043 даночни пријави и други поднесоци.

Во состав на Контакт центарот функционира и телефонската линија 198 преку која граѓаните на Република Македонија можат да пријавуваат неправилности и незаконитости во работењето на даночните обврзници, но и непрофесионално и коруптивно однесување на даночните службеници. Преку оваа линија поднесени се вкупно 4.334 пријави, од кои, до Регионалните дирекции на УЈП се препратени за постапување 1.132 Барања за вршење на контроли за неиздавање на фискална сметка и 890 Барања за затајување на данок, до други државни институции доставени се барања за контрола и постапување во рамки на нивните надлежности - до Државниот пазарен инспекторат се упатени 770 барања, а до Државниот инспекторат за труд доставени се 510 барања.

Телефонска линија 198

непрофесионалното однесување на службеник	130
неиздавање на фискална сметка	1.358
затајување на данок	1.994
невалидна пријава	342
неподнесена пресметка за МПИН	0
неисплатена плата	165
недостапна пресметка до работникот	12
консултации	333
Вкупно	4.334

Со цел на унапредување на електронското пријавување на даночните обврски, а во рамки на Проектот “Е-документи за граѓаните“ беше спроведена засилена кампања за промовирање на електронските услуги за малите и средни даночни обврзници, а во периодот април-јуни низ целата територија на РМ беа организирани обуки за понатамошни обучувачи за е-даноци.

Во месец Јули, на ДДВ обврзниците кои сеуште не се регистрирани за користење на електронски даночни услуги им е доставен образец за регистрирање за електронско поднесување на пријави. Со цел запознавање на јавноста со придобивките од пристапувањето кон системот како и начинот и постапките за регистрирање, на ВЕБ страницата на УЈП е објавена брошурата “Е-Даноци, Електронски даночни услуги“. Резултат на овие активности во 2010 година се 6.888 регистрирани даночни обврзници за е-даноци и 7.198 активни корисници на системот е-даноци.

Од 1 септември 2010 година, Управата за јавни приходи вовеле нова услуга за даночните обврзници - Електронски увид во даночна картица. Услугата е достапна за сите правни лица и вршителите на дејност кои се корисници на електронските услуги на УЈП, односно за секој даночен обврзник кој ќе се регистрира за користење на системот е-Даноци. Електронскиот увид во даночна картица му овозможува на даночниот обврзник во секој момент преку компјутер, да врши проверка и да биде во тек со состојбата на неговите даночни побарувања и обврски кои ги води УЈП, без притоа да мора да доаѓа лично во даночните канцеларии. Со цел усогласување на состојбите во даночната евиденција на УЈП со евиденциите на своите даночни обврзници, Дирекцијата за големи даночни обврзници (ДГДО) по воведувањето на оваа електронска услуга се обрати до сите даночни обврзници да извршат увид во електронските даночни картици и да известат за евентуалните разлики со нивната евиденција.

Најзначајни резултати се постигнати во сферата на советодавната и едукативната функција.

	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавад.	ДГДО	ГД	вкупно
Писмени одговори	245	1,550	117	62	44	61	336	2,415
Е_mail одговори	128	50	61	47	47	926	134	1,393
Шалтерски услуги	114,758	63,866	28,230	38,814	52,858	1,879		300,405
Советодавни посети/семинари	171	5,459	1,789	4,080	3,549	58		15,106
Семинари/презент.	30	171	107	68	55	5		436

Во тие рамки значаен е програмот за едукација на лицата кои остваруваат приходи од игри на среќа и други наградни игри и нивните обврски годишно да ги пријавуваат стекнатите приходи, и во исто време на приредувачите на игри на среќа и на други наградни игри за нивната обврска на пропишан начин да ја известат УЈП за сите извршени исплати на добивки на играчите и за износот на пресметаниот и платен персонален данок на доход.

Во период од јануари до декември 2010 година низ целата територија на Република Македонија беа спроведени голем број на обуки за регистрација на земјоделците за паушално оданочување, што резултираше со зголемена доброволна регистрација на овие даночни обврзници.

Со цел на подигнување на степенот на свесноста на населението за социјалната улога на поединците во општеството и потребата од плаќање даноци, во 2010 година се отпочна на проектот “Фискална едукација на младите”. За таа цел беа изготвени посебни едукативни материјали за лица од различна возраст и беа спроведени 50 едукации во средните училишта, што како тренд ќе продолжи и во 2011 година. Истовремено во континуитет се одвиваше Програмата за едукација и пракса на студенти. За две групи на постдипломци од Правниот факултет “Јустинијан Први” е одржана петдневна фискална едукација. Одржани се околу 58 информативни средби, тркалезни маси и трибини со преставници на консалтинг куќи, сметководствени сојузи и здруженија, ревизорски куќи, државни институции, асоцијации, компании и економски промотори.

Во 2010 година се посвети особено внимание на изготвување, ажурирање, редизајнирање на пишани материјали за едукација и информирање на даночните обврзници: ВЕБ страницата беше збогатена со 28 Брошури, 28 Соопштенија од даночната сфера, 5 нови актуелни прашања и одговри во делот на примената на одредбите од законот за персоналниот данок на доход и фискализацијата, известувања и 4 нови флаери - “Време е за годишна даночна пријава”, “Со данокот нема обложување”, “Успешните играчи не си играат со данокот” и “Куќа без данок е како куќа без кров”.

Дирекцијата за големи даночни обврзници (ДГДО) представува пример за најдобро дадена услуга на даночните обврзници. Во ДГДО се развиваат методи за посебен пристап почитувајќи ги спецификите на поединечните обврзници или нивни групи. Тоа е особено карактеристично за кризната 2010 година кога со цел да им помогне на даночните обврзници, и во исто време да ги прилагоди своите планови на објективните состојби, ДГДО воведо нов начин на комуникација преку групни и поединечни тематски средби. Целна група беа даночни обврзници чиј вкупен промет во 2009 е понизок за повеќе од 50% во однос на 2008 година, како и даночни обврзници кај кои падот на вкупниот промет во истиот период е над 300 милиони денари.

Целта на средбите беше запознавање со плановите и очекуваните резултати на даночните обврзници во 2010 година, како и размена на искуства во врска со актуелните проблеми и предизвици со кои се соочуваат имајќи ја предвид глобалната економска и финансиска состојба во земјата и пошироко. Истовремено средбите беа можност за даночните обврзници да ги дадат своите предлози и сугестиите за подобрување на даночното работење во услови на економска криза. Одржаните 28 средби со даночни обврзници во просториите на ДГДО претставуваа добра можност за запознавање со нивната внатрешна организација, дејноста која ја обавуваат, производите и услугите кои ги нудат на пазарот, како и размена на искуства во врска со актуелните проблеми и предизвици со кои се соочуваат.

Покрај тоа, остварени се 58 поединечни советодавни посети на даночни обврзници на кои беа дискутирани теми поврзани со нивните планови за ревитализација на економската активност, планови за рестартирање на затворените капацитети, планови поврзани со работната сила, започнати и нови инвестиции, очекувани резултати од економската активност во 2010 и предлози за соработката со УЈП или за подобрување на даночната политика. Советодавните посети претставуваат позитивно прифатена практика на ДГДО и начин на информирање за работењето на даночните обврзници како една од битните карактеристики на планот за генерирање на приходи.

СЕ БОРИМЕ ПРОТИВ: НЕ ПРИЈАВУВАЊЕ ДАНОЦИ, НЕ ПЛАЌАЊЕ ДАНОЦИ, ИЗМАМИ, КОРУПЦИЈА

Повелба на УЈП за правата на даночниот обврзник

КОНТРОЛА НА ВАШЕТО РАБОТЕЊЕ

Изборот за контрола е според утврдени критериуми. Вршењето даночна контрола на вашето работење не подразбира дека нечесно работите. Кога тоа е прифатливо:

- *Ќе ве известиме за нашата намера за спроведување на контрола*
- *Ќе ви ја објасниме постапката, опфатот, природата и траењето на контролата*
- *Можете да присуствувате за време на извршувањето на контролата која се врши во просториите на УЈП или на терен*
- *По завршувањето, навремено ќе ве известиме за резултатот од контролата и за понатамошните чекори*

ПЛАЌАЊЕ НА ТОЧЕН ИЗНОС НА ДАНОК

Даноците и припаѓаат на државата. Вие располагате со вашите средства и затоа имате право:

- *Да го платите само оној износ на данок што го должите - ниту повеќе, ниту помалку*
- *Да ви биде вратен повеќе или погрешно платениот данок или да го користите како однапред платен данок*
- *За ненавременно враќање да ви исплатиме Камата*

Даночниот инспекторат (ДИ) во текот на 2010 година во континуитет ги развива своите капацитети за борба против непријавување на даноците, неплаќање на даноците и даночните измами.

Развој - Во 2010 година продолжува процесот на развој на системот на ризик со унапредување на постоечките критериуми и воведување нови критериуми за праведно и ефикасно селектирање на даночните обврзници за контрола и фокусираност кон ризичната категорија на даночни обврзници. Особено внимание се посветува на подготовката на инспекторите за контрола и за утврдување на тежиштето на контролата со развој на програмот “алатки за контрола” и надградба и усовршување на програмот “Карактеристики на даночни обврзници”. Се развиваат техниките за контрола и се воведуваат компјутерски контроли за што се спроведуваат опсежни едукации на вработените.

За развој на методите на контрола за борба против корупцијата, непријавените даноци и други казниви дела, УЈП започна со имплементирање на проектот “Реформа на даночната администрација” кој е финансиски поддржан со средства од предпристапниот инструмент на ЕУ, ИПА 2007. Како партнер во проектот е избрана е Австриската даночна администрација. Проектот кој се фокусира на посебните даночни постапки и ефективното справување со корупцијата трае девет месеци во кој период се организирани 10 работилници на кои партиципираа околу 150 учесници.

Во рамките на инструментот за техничка поддршка и размена на податоци (TAIEX) на Генералниот директорат на Европската Комисија за проширување, за потребите на Управата за јавни приходи се одржаа три експертски мисии поврзани со темите: “анализа на ризик”, “трансферни цени” и “двојно оданочување и размена на информации”.

Соработка со други инспекциски органи - Во 2010 година за идентификување на нерегистрираните даночни обврзници и нивно вклучување во легалниот даночен систем на Република Македонија, УЈП се вклучува во акциите на “Координативното тело за интелектуална сопственост”. Извршени се 6 заеднички контроли за идентификување на нерегистрирани даночни обврзници во кои учествуваат и инспектори од Државниот пазарен инспекторат, МВР, Царинската Управа и други надлежни органи.

Стандарди за мерење на учинок - Воспоставени се стандарди, план и посебен програм за мерење на квалитетот на инспекциската контрола за 2010 година. Оценувачите извршија оценување на 420 инспекторски досиеа, а Генералниот даночен инспекторат (ГДИ) прави анализа на оценките добиени по секој стандард поединечно.

Во 2010 година извршени се вкупно 8,377 контроли, што представува зголемување за:

- ↑ 21,11 % во однос на планот од 6,917 контроли и намалување за
- ↓ 19,17 % во однос на бројот од 10,364 извршени контроли во 2009 година.

Во 2010 година со примената на критериумите за ризичност при изборот на даночните обврзници за контрола и новите методи на контрола извршен е помал број на контроли, но поголем е бројот на контроли со утврдена неправилност во однос на 2009 година. Износот на утврдените неправилности, новоутврдениот данок и наплатените новооткриени даноци од постапки на контрола во 2010 година во однос на 2009 година е како што следува:

Утврдените неправилности во износ од 3,199,902,161 денари по основ на даноците и другите јавни давачки не претставуваат целосно износ на данок односно јавна давачка која треба да се наплати. Во 2010 година износот на новоутврдениот данок од кој треба да се очекува наплата изнесува 3,107,243,263 денари, од кој најголем дел е утврден во РД Скопје во износ од 1,168,280,743 денари или 37,60% од вкупниот износ на новоутврдениот данок и другите јавни давачки.

Во текот на 2010 година наплатен е вкупен износ од 1,035,471,277 денари од кој најголем износ на наплатени даноци е остварен во ДГДО во износ од 462,803,054 денари или 44,69% од вкупно наплатениот и во РД Скопје во износ од 318,895,074 денари или 30,80% од вкупно наплатениот данок. Вкупно наплатените даноци во постапка на контрола во 2009 и 2010 година по видови даноци изнесуваат:

БРОЈ НА ИЗВРШЕНИ КОНТРОЛИ

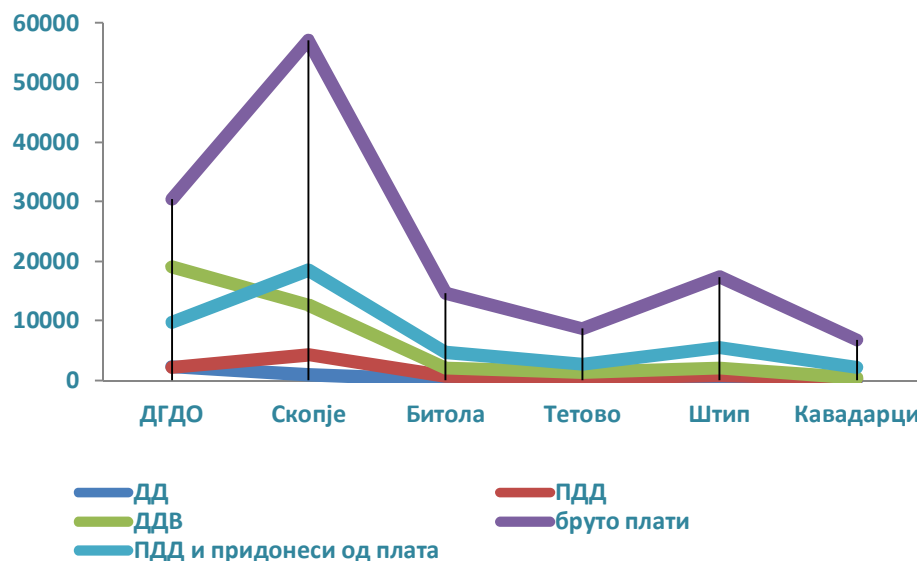
во 2010	8,377
во 2009	10,364
намалување 2010/09 за 19,17%	
ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ	
Со утврдени неправилности во 2010	3,612
или 43,12% од вкупниот број извршени контроли	
Со утврдени неправилности во 2009	4,107
или 39,18% од вкупниот број извршени контроли	

Резултати

вкупно утврдени неправилности 2010	3,199,902,161
вкупно утврдени неправилности 2009	5,369,143,941
намалување 2010/09 за 40,40%	
новоутврден данок 2010	3,107,243,263
новоутврден данок 2009	4,366,819,279
намалување 2010/09 за 28,84%	
наплатени даноци од постапки на контрола 2010	1,035,471,277
наплатени даноци од постапки на контрола 2009	962,500,778
зголемување 2010/09 за 7,58%	

Наплатени приходи од инспекција на УЈП	2010	2009	Индекс 2010/2009
Данок на добивка	483,414,339	432,139,377	111.87
Персонален данок	177,343,904	337,045,403	52.62
ДДВ	374,713,034	193,521,376	193.63
Вкупно	1,035,471,277	962,706,155	107.56

ПРОЦЕСИТЕ НА МОДЕРНИЗАЦИЈА ЗАПОЧНУВААТ ВО ДГДО ЗА ПОТОА КАКО ДОБРА ПРАКСА ДА СЕ ПРЕНЕСАТ ВО РЕГИОНАЛНИТЕ ДИРЕКЦИИ

Согласно стратегијата за годишно преиспитување и ревидирање на листата на големи даночни обврзници, Дирекцијата за големи даночни обврзници (ДГДО) ја започна работата во 2010 година со 60 нови даночни обврзници, со што бројот на големи даночни обврзници, од постоечките 175 во 2009 се зголеми на 235 обврзници.

Проширувањето на листата е со цел да се опфатат најголемите даночни обврзници според променетите состојби во македонската економија рангирани согласно остварените приходи, промети и финансиски резултати, но и да ги опфати сите новорегистрирани даночни обврзници од банкарската и осигурителната дејност и даночните обврзници кај кои основачите се странски лица. Во структурата на даночните обврзници 18% сочинуваат компании кои се бават со производство и промет на акцизни добра, 22% се од прехранбената индустрија, 13% од банкарство и осигурување, 14% од градежништво и металургија, 6% од производство и трговија на фармацевтски производи, 6% јавни комунални и други претпријатија, 4% се телекомуникациски компании, 1% се лизинг компании и 16% се обврзници од други дејности.

Во 2009 година, имајќи ги предвид променетите економски услови кои особено ги погодија големите компании од металургијата, ДГДО учествуваше со 31% во вкупно наплатените даноци во Република Македонија. Со ревидирањето на листата на големи даночни обврзници, се очекуваше учеството на ДГДО во вкупниот даночен приход во 2010 година да изнесува 46,5%, а остварено е повисоко учество.

Во вкупната наплата на даноците во 2010 година ДГДО учествува со 46,93%. Најголемо учество има во наплатениот данок на добивка-63,33%, точно заради тоа што во ДГДО припаѓаат најголемите компании кои го продуцираат овој данок. Учеството на ДДВ е 50,55% и покрај тоа што голем дел од обврзниците се извозно насочени, но во исто време тие се и големи увозници. Најмало е учеството на персоналниот данок на доход од 24,75% затоа што ги вклучува само исплатувачите на приходи, но не и непосредните даночни обврзници.

	УЈП вкупно	ДГДО учество	ДГДО	сите РД
- ДД	3,690,985,569	63.33	2,337,321,991	1,353,663,578
- ПДД	8,872,248,806	24.75	2,195,789,628	6,676,459,178
- ДДВ	37,693,945,105	50.55	19,053,149,975	18,640,795,130
Вкупно	50,257,179,479	46.93	23,586,261,594	26,670,917,885

Во 2010 година степенот на доброволно плаќање во ДГДО изнесува 88,18% од вкупната наплата и е највисок помеѓу регионалните дирекции.

ДГДО е пред се промотор на новите методи за работа. Во 2010 година во ДГДО интензивно се практикуват канцелариските контроли како постапки на брза проверка на ризични состојби кои се констатираат кај повеќе даночни обврзници и кои се првенствено насочени кон доброволно усогласување на даночните обврзници кај кои се констатирани определени отстапувања и едукација за правилна примена на одредбите од даночните прописи. Пообемни проверки по оваа метода и едукативни контакти се направени за:

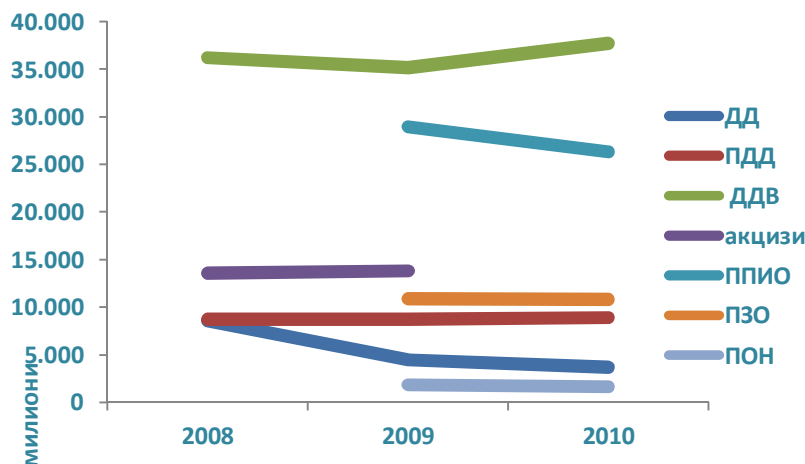
- Примена на одредби од Законот за данокот на добивка кои се однесуваат на користење на “даночниот кредит” утврден сразмерно на платениот данок за расходите со одложено признавање кои се оданочени до 2008 година-Основна цел и на канцелариските проверки и на едукативните контакти е да се постигне доброволно усогласување од страна на оние даночни обврзници кои неправилно го утврдиле даночниот кредит, искористиле поголемо намалување и со тоа пресметале и платиле помалку данок на добивка за 2009 година, или пријавиле поголем износ на повеќе платен данок на добивка за 2009 година и утврдиле помала основица за пресметување и плаќање на месечните аконтации на данокот за 2010 година. Постапката е применета над 42 обврзника со даночен ефект од околу 20 милиони денари.
- финансискиот резултат и распределбите искажани во вториот дел од Даночниот биланс за 2009 година и констатирани логички грешки во податоците во даночните биланси-Допис со објаснување на начинот на пополнување на податоците за финансиските резултати и за распределбите беше упатен до сите даночни обврзници во ДГДО. Добиени се одговори од 191 даночни обврзници. Корекцијата беше спроведена кај 80 даночни обврзници. Оваа канцелариска проверка ја оствари својата цел - отстранување на евентуални грешки пред да се изврши системска контрола при обработка на Пресметката на данок на исплатена дивиденда и друга распределба од добивка, кога ќе се врши споредување на податоците од двата вида даночни пријави.
- Идентификувани неусогласености помеѓу податоците за платениот персонален данок на доход искажани во Годишниот Извештај на исплатувачот на приходи и уплатите според даночната евиденција. Целта на проверката, која опфати 207 даночни обврзници, беше идентификација на причините за овие разлики и спроведување на нивна корекција.

- Задржување и уплата на данок при исплата на приходи на странски правни лица според податоци од извештаите на исплатителите-Во текот на 2010 година се извршија проверки кај 103 даночни обврзника при што се издадени 52 решенија за задолжување со данокот по задршка и камата за ненавремено плаќање на данокот по задршка во вкупен износ од околу 65 милиони денари. Врз основа на согледувањата од овие канцелариски проверки, ДГДО заклучи дека треба и понатаму да се работи на запознавање на даночните обврзници за правилна примена на процедурите за одобрување на олеснувањата по меѓународните договори, за што во 2011 година се планирани едукативни средби.

- Пресметка и исплата на бруто плата-направена е анализа на податоците на 227 обврзници кои имаат обврска да достават пресметки за плата и утврдени се критериумите за ризичност и степенот на ризичност на секој обврзник. Постапката на канцелариски контроли е започната со доставување на заклучоци до даночните обврзници кои се оценти како ризични, со кои им се наложува да достават на увид соодветна документација.

На 27 Ноември 2010 година како дел од агендата за одбележување на празникот Св.Матеј, во ДГДО се одржа работилница на тема Канцелариски проверки-нова процедура во ДГДО. Учесници на работилницата беа представници на сите сектори од Генералната дирекција и на соодветни одделенија од Регионалните дирекции со цел на пренесување на ова позитивно искуство во работата со малите и средните даночни обврзници.

На крајот од 2010 година во ДГДО отпочна нов пилот проект - имплементација на хоризонталниот мониторинг со две деловни банки. Постапката за хоризонтален мониторинг во Управата за јавни приходи се воведува по примерот и искуството на други модерни администрации со цел тековно да се следат состојби поврзани со оданочувањето кај избрани даночни обврзници, тековно да се врши утврдување и разрешување на состојби на неусогласеност кај избраните даночните обврзници со одредбите од даночните прописи и тековно да се разрешуваат отворени прашања на даночниот обврзник поврзани со толкување и примена на одредбите од даночните прописи. Со постапката на контрола преку хоризонтален мониторинг ќе се обезбеди унапредување на работењето на Управата и поголема ефикасност и економичност во даночната постапка. Поврзано со големината и специфичноста на даночните обврзници кои се администрираат, во ДГДО се посветува особено внимание на едукацијата на вработените за примена на даночните прописи и работните процедури и нивно унапредување и усогласување со европската практика.

Во кризната 2010 година успеавме да ја извршиме нашата основна мисија и да обезбедиме доволно средства за функционирање на државата

Со Буџетот на Република Македонија за 2010 година („Службен весник на Република Македонија” бр.156/2009) беше проектиран износ на приходи во висина од 149.416.120.000 денари, од кои даночните приходи и придонесите како дел од Основниот Буџет и фондовите со кои администрира Управата за јавни приходи (УЈП), беа проектирани во висина од 92.963.000.000 денари. Во 2010 година УЈП е надлежна за наплата на Данокот на додадена вредност (ДДВ), Данокот на добивка (ДД), Персоналниот данок на доход (ПДД), и социјалните придонеси од плата за пензиско и инвалидско осигурување (ППИО), за здравствено осигурување (ПЗО) и за осигурување во случај на невработеност (ПОН). Со тоа, Управата за јавни приходи беше задолжена за наплата на 62,2% од средствата кои го формираат Буџетот на Република Македонија (буџетска сметка).

На 16-07-2010 година, извршен е Ребаланс со кој Буџетот на Република Македонија за 2010 година е проектиран во висина од 144.633.286.000 денари („Сл. весник на РМ” бр. 95/2010) што представува намалување од првиот план за 3,2%. Во тие рамки, планираните даночни приходи и социјалните придонеси од плати кои ги администрира Управата за јавни приходи се планирани во висина од 90.198.000.000 денари, што представува намалување од првиот план за наплата на приходите од УЈП за 2,97%. Со тоа, Управата за јавни приходи се задолжува за наплата на 62,36% од средствата кои го формираат Буџетот на Република Македонија (буџетска сметка).

Даночните приходи се планирани во висина од 50.100.000.000 денари, што значи дека висината на даночните приходи по Ребалансот на Буџетот се намали за 1.965 милиони денари или за 3,77%.

Планот за даночните приходи за 2010 година, по извршениот Ребаланс на Буџетот, се намали кај сите видови даноци, и тоа:

- 3.069 милиони денари за данокот на добивка, односно на пониско годишно ниво за 1,431 милиони денари, или намален во однос на првиот Буџет за 31,8%
- 9,336 милиони денари за персоналниот данок на доход, што претставува намалување за 344 милиони денари, или за 3,55% во однос на првиот Буџет
- 37,695 милиони денари за ДДВ што представува намалување во однос на првиот Буџет план од 190 милиони денари или за 0,50%

Приходите од социјалните придонеси е планирано да се наплатат во висина од 40,098,000,000 денари, што значи дека со Ребалансот на Буџетот истите се намалени за 800 милиони денари, односно за 1,96%. Планот за приходите од социјални придонеси за 2010 година, по извршениот Ребаланс на Буџетот, не се намали кај придонесот за осигурување во случај на невработеност (за вработување), а посебното намалување на другите придонеси изнесува:

- Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување се испланира во износ од 26,818 милиони денари што представува

намалување за 789 милиони денари или за 2,86% во однос на првиот буџет

- Придонесите за здравствено осигурување се планирани во износ од 11,616 милиони денари, што претставува намалување за 11 милиони денари или за 0,1% во однос на првиот Буџет

Во 2010 година, од даноците и социјалните придонеси од плата кои ги администрира Управата за јавни приходи наплатен е вкупен приход од 88,969,192,095 денари кој е понизок за само 1,36% во однос на вкупно планираниот во износ од 90,198,000,000 денари.

БУЏЕТ ПЛАН 2010

НАПЛАТА 2010

БУЏЕТ	Учество во збирот на даноци и придонеси		Учество во Буџетот на РМ		Индекс: Наплата/ план 2010		Индекс: Наплата/ Буџет 2010	
	144,633,286,000			62.36				61.51
ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ	90,198,000,000		100%		88,969,192,095	98.64		
Даноци (ДД, ПДД, ДДВ)	50,100,000,000	100 %	55.54	34.64	50,257,179,479	100.31	34.75	
Персонален данок	9,336,000,000	18.63%	10.35	6.45	8,872,248,806	95.03	6.13	
Данок на добивка	3,069,000,000	6.13%	3.40	2.12	3,690,985,569	120.27	2.55	
ДДВ	37,695,000,000	75.24%	41.79	26.06	37,693,945,105	100.00	26.06	
Социјални придонеси	40,098,000,000	100%	44.46	27.72	38,712,012,616	96.54	26.77	
ПИО	26,818,000,000	66.88	29.73	18.54	26,283,416,345	98.01	18.17	
ЗО	11,616,000,000	28.97	12.88	8.03	10,777,191,115	92.78	7.45	
Осигурување од невработеност	1,664,000,000	4.15	1.84	1.15	1,651,405,156	99.24	1.14	

Во 2010 година остварен е вкупен даночен приход од 50,257,179,479 денари. Овој износ е повисок за

100,31% во однос на планираниот од 50,100,000,000 денари и повисок за

4,01% во однос на остварениот приход во истиот период од 2009 година во износ од 48,319,860,374 денари.

Во 2010 година, остварен е вкупен приход по основ на социјални придонеси од плата во износ од 38,712,012,616 денари. Овој износ е понизок за

Во 2010 година, плаќањето на придонесите од плата е помало во однос на оствареното во истиот период од 2009 година пред се заради примена на намалени стапки на придонесите. Отстапувањето во апсолутен износ е најголемо кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување кои се помали во однос на остварените во 2009 година за 2,623,234,540 денари или 9,07%. Причина за оваа состојба претставуваат и извршените вонредни плаќања во 2009 година од страна на Владата на РМ во две рати на сметка на придонесот за изминати години заради преземање на долговите на четири компании и нивна трансформација во траен влог

103,46% во однос на планираниот од 40,098,000,000 денари и понизок за

107,02% во однос на остварениот во истиот период од 2009 година во износ од 41,633,459,140 денари.

Даноци и придонеси

Даноци и придонеси	наплатено		индекс
	2010	2009	2010/2009
Данок на добивка	3,690,985,569	4,434,562,299	83.23
Персонален данок на доход	8,872,248,806	8,707,332,676	101.89
Данок на додадена вредност	37,693,945,105	35,177,965,400	107.15
Вкупно даноци	50,257,179,479	48,319,860,374	104.01
Придонес за пензиско и инвалидско осигурување	26,283,416,345	28,906,650,885	90.93
Придонес за здравствено осигурување	10,777,191,115	10,880,608,683	99.05
Придонес за осигурување во случај на невработеност	1,651,405,156	1,846,199,572	89.45
Вкупно социјални придонеси од плата	38,712,012,616	41,633,459,140	92.98
ВКУПНО	88,969,192,095	89,953,319,514	98.91

на државата во износ од 1,090,969,259 денари во месец Јуни и 1,117,304,465 денари во месец јули 2009 година.

- Од регионален аспект, даночни приходи во 2010 година се остварени:
- 46,93% од големите даночни обврзници кои се администрираат преку ДГДО
  - 35,38% од обврзниците од Регионалната дирекција Скопје
  - а потоа следуваат останатите регионални дирекции чие вкупно учеството изнесува 17,69%

<i>Даноци во милиони</i>	<i>Вкупно даноци</i>	<i>ДГДО</i>	<i>Скопје</i>	<i>Битола</i>	<i>Тетово</i>	<i>Штип</i>	<i>Кавадарци</i>
Данок на добивка	3,691	2,337	899	158	50	179	68
Персонален данок на доход	8,872	2,196	4,257	766	454	837	362
ДДВ	37,694	19,053	12,624	2,079	1,409	2,084	445
Вкупно	50,257	23,586	17,780	3,003	1,913	3,100	875
Учество РД	100.00	46.93	35.38	5.98	3.81	6.17	1.74

Бруто даночните приходи кои се евидентираат во даночното книговодство на Управата за јавни приходи ја содржат целокупната наплата на даноците и споредните даночни давачки без разлика каква ќе биде нивната распределба од Буџетот на РМ - приход од дел на ПДД за локалната самоуправа и дел од новооткриените даноци во износ од 25% како приход за УЈП. Вкупно наплатените даноци кои се евидентираат во даночното книговодство на Управата за јавни приходи (бруто приход) и нето износите на даноците со кои се мери остварувањето на Буџетскиот план, во 2010 година, се како што следува:

Вкупно наплатени нето даночни приходи во 2010 год. (ДД, ПДД, ДДВ)----- 50,257 милиони ден.
(Во нето износот се вклучени и 75% од наплатите даноци од постапки на инспекциска контрола во износ 777 мил. денари)

- Приход за УЈП од новооткриени даноци со надворешна контрола (25% од вкупно наплатените)----- 258 милиони ден.
- Приходи за други корисници (локална самоуправа)-----172 милиони ден.
- **Наплатени бруто даночни приходи (ДД, ПДД, ДДВ)----- 50,687 милиони ден**

Стратешката определба на УЈП за зголемување на доброволното плаќање на даноците се реализира со 79.25% наплата по доброволен пат од страна на даночните обврзници кои ги исполнуваат своите законски обврски.

- 79,25% од даночните приходи се платени од страна на даночните обврзници по поднесени даночни пријави или по изготвени решенија од страна на УЈП по предходно пријавени даноци од страна на даночните обврзници, доброволно без било каква интервенција на УЈП. Повеќе од републичкиот просек за доброволна наплата, е остварено во ДГДО, каде 88,18% од наплатата на даноците е извршена доброволно.
- Покрај доброволната наплата на даноците, УЈП спроведува и други видови постапки за административна наплата. 2,64% од наплатата е извршена со пребивање на претплатени даноци со даночен долг од друг данок, 0,99% е наплатено преку цесии, 0,70% е наплатено со репрограмирање на даночен долг и 1,55% од наплатата се однесува на новоутврдени даноци во постапка на инспекциска контрола.
- 8,82% од даночниот приход произлегува од наплата по дадени опомени за ненавремено плаќање на даноците што предходи на процесот на присилна наплата, додека 6,05% од даноците во 2010 година се остварени директно во процесот на присилна наплата на закаснетите плаќања.

<i>износи во милиони денари</i>	<i>Нето даночни приходи</i>	<i>Доброволно плаќање</i>	<i>Учество</i>	<i>Пребивање</i>	<i>Цесии</i>	<i>Репрограм</i>	<i>УЈП-инспекц. контрола 75%</i>	<i>Опомени</i>	<i>Присилна наплата-даноци</i>
РД Скопје	17,780	14,003	78.76	171	179	204	239	1,130	1,854
РД Битола	3,003	1,525	50.78	40	92	39	76	900	331
РД Тетово	1,913	1,214	63.46	15	1	22	18	498	145
РД Штип	3,100	2,083	67.19	43	35	30	61	520	328
РД Кавадарци	875	205	23.43	56	59	2	36	353	164
ДГДО	23,586	20,799	88.18	1,000	134	53	347	1,033	220
Вкупно	50,257	39,829	79.25	1,325	500	350	777	4,434	3,042
учество	100	79.25		2.64	0.99	0.70	1.55	8.82	6.05

Постапки за пребивање - Во постапката на враќање на повеќе платен данок од одреден вид може да се намираат даночни долгови кои се однесуваат за истиот или за друг вид на данок. Оваа постапка се извршува по службена должност, како и по барање на даночните обврзници. Дел од побарувањата за враќање на повеќе платени даноци кои изнесуваат 1,524 милиони денари се искористени за да се изврши наплата на даночни долгови на истите даночни обврзници во износ од 1,325 милиони денари, а остатокот од 199 милиони денари се вратени директно на сметките на даночните обврзници-побарувачи.

Пребивање со даночно побарување	Износ
Исплата од ДДВ	1,418,112,880
Исплата од ДД	103,177,144
Исплата од повеќе платени даноци	2,706,675
Вкупно исплатени даноци	1,523,996,700
Наплата на ДДВ со друг данок	426,379,835
Наплата на ДД со друг данок	326,985,526
Наплата на ПДД со друг данок	432,117,518
Наплата на камата и трошоци за присилна наплата	139,752,959
Вкупно наплата со пребивање	1,325,235,838
Исплата на ДДВ / остаток по пребивање	187,401,473
Исплата на ДД / остаток по пребивање	10,879,461
Исплата на повеќе платени даноци / остаток по пребивање	479,927
Вкупно враќање на сметка - остаток по пребивање	198,760,861

Спроведени плаќања со цесии - Во 2010 година, во Управата за јавни приходи се спроведени 3.018 постапки за плаќање по склучени договори за наплата на даночни обврски на еден даночен обврзник од страна на друг даночен обврзник (цесии) во износ од 500 милиони денари. Во однос на спроведени цесии во 2009 од 572 милиони денари, оваа постапка на наплата бележи намалување од 12,58%. Во вкупниот износ на наплата со цесии РД Скопје учествува со 35,88%, а ДГДО со 26,84%.

Организациона единица	Број на цесии	Износи во денари
РД Скопје	1,272	179,430,570
РД Битола	473	92,285,642
РД Тетово	5	703,881
РД Штип	656	34,610,821
РД Кавадарци	482	58,845,481
ДГДО	130	134,241,753
Вкупно	3,018	500,118,148

Организациона единица   **Наплатено**

РД Скопје	204,252,842
РД Битола	38,705,543
РД Тетово	22,319,706
РД Штип	30,055,301
РД Кавадарци	1,960,757
ДГДО	52,954,840
Вкупно	350,248,989

Репрограм на даночни долгови на даночни обврзници - Согласно законските услови за одложено плаќање на даночните долгови (репрограм) пропишани во Законот за даночна постапка, во 2010 година се издадени 432 решенија за репрограм од кои е наплатен износ од 350 милиони денари. Најголем репрограм во износ од 204 милиони денари е наплатен во РД Скопје.

Наплата на новооткриени даноци во постапка на инспекциска контрола - Во 2010 година, наплатени се новооткриени даноци во постапка на инспекциска контрола во износ од 1,035 милиони денари и истите се за 7,56% повисоки во однос на наплатените во 2009 година во износ од 963 милиони денари. 75% од наплатените даноци по наведениот основ представуваат приход на Буџет на РМ, а во износ од 25 % се приход на УЈП.

	01.01.- 31.12.2010			01.01. - 31.12.2009		
	75% за Буџет	25% за УЈП	Вкупно	75% за Буџет	25% за УЈП	Вкупно
Данок на добивка	362,560,650	120,853,689	483,414,339	324,104,431	108,034,947	432,139,377
Персонален данок	133,185,401	44,395,374	177,343,904	252,782,856	84,267,799	337,045,403
ДДВ	280,857,042	93,619,121	374,713,034	145,149,619	48,383,743	193,521,376
Вкупно	776,603,093	258,868,184	1,035,471,277	722,036,905	240,686,488	962,706,155

Наплата по опомени - На даночниот обврзник кој по доспеаноста не го платил данокот или споредната даночна давачка во целост или делумно, УЈП му испраќа опомена со која му наложува доспеаниот износ да го плати веднаш, а најдоцна во рок од една седмица од денот на приемот на опомената. Вкупно наплатениот износ на јавни давачки по врачените опомени во 2010 година од 4,438 милиони денари е повисок за 31,49% во однос на наплатениот во 2009 година во износ од 3,375 милиони денари.

РД	Наплатен износ	Опомени по вид на јавна давачка	Наплатен износ
РД Скопје	1,129,704,385	ДДВ	1,251,473,963
РД Битола	903,654,929	ПДД (без МПИН)	82,833,032
РД Тетово	498,869,555	ПДД и придонеси	2,948,951,548
РД Штип	519,600,974	ДД	150,302,135
РД Кавадарци	352,485,839	Други давачки	4,198,885
ДГДО	1,033,443,881		
Вкупно	4,437,759,563	Вкупно	4,437,759,563

Постапки на присилна наплата -, Со измените и дополнувањето на Законот за Управата за јавни приходи во 2010 година, во надлежност на УЈП се пропиша управувањето и извршувањето заради наплата на паричните казни, односно глобите и трошоците изречени во парничните, прекршочните, кривичните и управните постапки во корист на Република Македонија, која надлежност се презема од судовите и другите прекршочни органи. Во 2010 година се извршуваа потребните подготвителни активности, а резултатите од работењето по новата надлежност ќе се ефектуираат во 2011 година. Во 2010 година наплатен е долг во постапка на присилна наплата во износ од 3,171 милиони денари, што во споредба со наплатениот износот од 2,101 милиони денари во 2009 год. покажува зголемување во апсолутен износ од 1,070 милиони денари или 50,94% и зголемување за 82,81% во однос на 2008 година кога е наплатен износ од 1,735 милиони денари.

Со примената на системот на исплата на “цела плата“ во присилната наплата се исплатуваат сите делови од бруто платата-социјалните придонеси, персоналниот данок и нето платата на вработените на нивните трансакциски сметки, како и при доброволната исплата на платите. Наплатениот износ на нето плата со блокада на сметките на исплатителите изнесува 1,780 милиони денари и заедно со наплатениот износ на сите видови јавни давачки од 3,171 милиони денари го дава вкупно наплатениот износ во присилна наплата од 4,951 милиони денари.

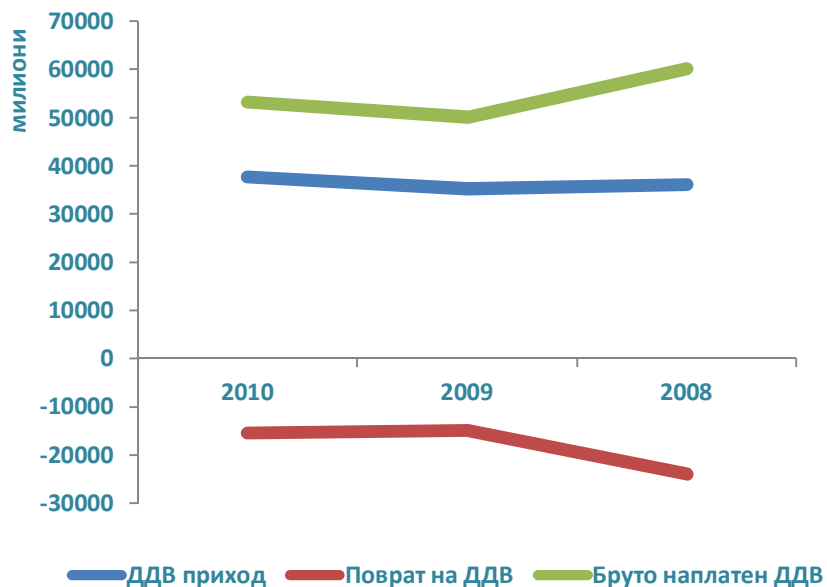
Најголема партиципација во писилната наплата има РД Скопје со 60,87% во вкупниот износ; 85,17% од вкупната наплата е наплатено од парични средства по пат на забрана на сметките на должниците

Наплата по видови даноци и придонеси	износи во денари
Данок на додадена вредност	1,818,723,991
Персонален данок освен МПИН	96,394,902
ПДД и придонеси од бруто плата	834,140,047
Данок на добивка	292,716,656
Други јавни давачки	129,190,550
Вкупно	3,171,166,146

Наплата во постапка на присилна наплата по видови јавни давачки во 2008, 2009 и 2010

ДДВ Е НАШИОТ НАЈИЗДАШЕН ДАНОК СО ДДВ ОБЕЗБЕДУВАМЕ 26,06% ОД БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2010 НА СТОПАНСТВОТО МУ ВРАТИВМИ 15,5 МИЛИЈАРДИ ДЕНАРИ ДДВ

2010 година ја посветивме на зајакнување на механизмите за спроведување на системот на оданочување на потрошувачката со ДДВ и намалување на загубите кои се присутни во сите земји кои го Во 2010 година остварен е вкупен приход од ДДВ во износ од 37,693,945,105 денари.

применуваат ДДВ оданочувањето. Измамите кои ги предизвикуваат исчезнати трговци, измамите во поврзани трансакции, измамите со нецелосно проценување на прометите, беа во фокусот на нашето интересирање и предизвикаа наше барање и предлози за соодветни усогласувања на Законот за данокот на додадена вредност (ЗДДВ). Со направените дополнувања на ЗДДВ и се дадоа овластувања на Управата за јавни приходи:

- ✓ да одбие барање за регистрација за целите на ДДВ доколку при утврдување на даночната способност на обврзникот не може истиот да го најде на пријавената адреса за вршење на деловни активности, или доколку обврзникот не може да ја докаже намерата да врши дејност, или пак кај обврзникот предходно е идентификувано даночно затајување
- ✓ да изврши прекинување на регистрацијата за целите на ДДВ на даночните обврзници кои не може да ги најде на пријавената адреса за извршување на деловни активности, кои не го пријавуваат данокот во законските рокови, или кај кои е идентификувано даночно затајување

Во 2010 година, како почеток на примена на наведените одредби, од вкупно 4,408 deregistrirani obrznici za celite na DДВ, службено по новите одредби беа deregistrirani 508 даночни обврзници.

Покрај тоа, со законските измени на крајот на годината, се обврзаа носителите на платниот промет, по електронски пат, до УЈП да доставуваат периодични извештаи за денарските и девизните трансакциски сметки, преку кои, даночните обврзници регистрирани за целите на ДДВ го остваруваат работењето. Предходно таквите прилози беа доставувани во хартија од страна на даночните обврзници. Во целата 2010 година во УЈП се пристигнати и обработени 78,622 такви прилози кои представуваат помошен материјал за проверка и констатирање на ризичност кај даночните обврзници.

Со ваквите дополнувања на ЗДДВ си дадовме можност да ги пресретнеме и намалиме штетите од незаконските однесувања на даночните обврзници кои ги предизвикуваат за своја корист или ги овозможуваат за други даночни обврзници.

Во 2010 година го подигнавме прагот за обврзувачка ДДВ регистрација на годишен промет од 2,000,000 денари и овозможивме регистрацијата за ДДВ да се побара во било кој дел од годината веднаш по достигнување на оваа гранична вредност. Со цел да им го олесниме финансиското менаџирање на даночните обврзници, овозможивме пријавување и плаќање на ДДВ обврската во рок од 25 дена од истек на даночниот период, односно, во термини кога не се плаќаат обврски по други даноци

Овој износ е во рамки на

➡ планираниот од 37,695,000,000 ден. и повисок за

📈 7,15% во однос на остварениот во истиот период од 2009 год. во износ од 35,177,965,400 денари.

ДДВ е наплатен во бруто износ од 53,217,322,771 денари (ДДВ на увоз, ДДВ од промет во земјата, ДДВ од донации, ДДВ од камати) од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од -15,523,377,666 денари што резултира со остварен ДДВ приход од 37,693,945,105 ден. Повисокиот ДДВ приход во 2010 во однос на 2009 е остварен со повисока бруто наплата за 6,18% и повисок извршен поврат за 3,86%

ДДВ	ПЛАН 2010	НАПЛАТА ВО 2010	НАПЛАТА ВО 2009	НАПЛАТА ВО 2008	Индекс 2010/2009
ДДВ приход	37,695,000,000	37,693,945,105	35,177,965,400	36,173,734,423	107,15
Поврат на ДДВ		-15,523,377,666	-14,945,772,236	-24,022,135,659	103,86
ДППУ		0	5,502,371	10,685,411	
ДДВ бруто наплата (од увоз, промет во земјата, донации, камата)		53,217,322,771	50,118,235,265	60,185,184,670	106,18

Структурата на наплатата на ДДВ во периодот јануари-декември 2010 година во однос на истиот период од 2009 година покажува пораст на ДДВ на увоз за 7,88%, пораст на ДДВ од прометот во земјата за 3,03% и пораст на повратот на ДДВ за 3,86%

Период	ДДВ на увоз	ДДВ на промет во земјата	ДДВ на донации	Камата	Поврат на ДДВ	Вкупно
Вкупно 2010	34,821,595,799	18,052,879,175	152,937,632	189,910,165	-15,523,377,666	37,693,945,105
Вкупно 2009	32,277,728,299	17,521,227,255	170,785,877	148,493,835	-14,945,772,237	35,172,463,029
Инд: 2010/09	107.88	103.03	89.55	127.89	103.86	107.17

50,55% од ДДВ приходот е реализиран од најголемите даночни обврзници кои се администрираат во Дирекцијата за големи даночни обврзници.

Во поднесените ДДВ пријави во 2010 година, 32.222 даночни обврзници имаат искажано вкупен оданочив промет во износ од 630,095,755,568 денари. 5.927 даночни обврзници или 18,39% од

вкупниот број, припаѓаат на првите десет рангирани дејности со искажан промет од 223,732,102,788 денари, што представува 35,51% од вкупно искажаниот промет. Најголем поединечен промет е извршен од страна на дејноста "Трговија на мало во неспецијализирани продавници претежно со храна, пијалоци и тутун" и "Трговија на мало со моторни горива и мазива во специјализирани продавници".

РД	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	ДГДО	вкупно
ДДВ	12,624	2,079	1,409	2,084	445	19,053	37,694
Учество %	33.49	5.52	3.74	5.53	1.18	50.55	100.00

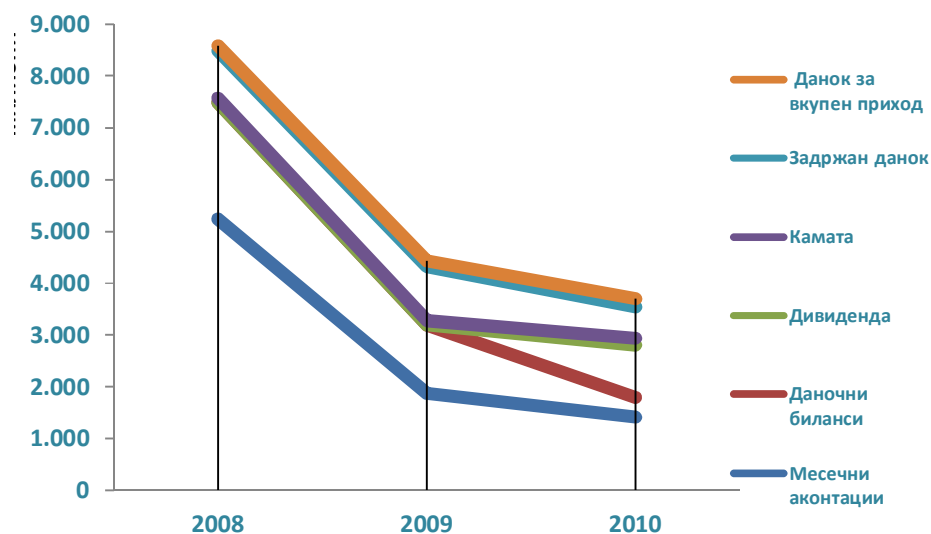
УЧЕСТВО НА ДЕЈНОСТИТЕ ВО ВКУПНИОТ ПРОМЕТ

	Број на даночни обврзници	% учество
Трговија на мало во неспецијализирани продавници претежно со храна, пијалоци и тутун	2,710	6.70
Трговија на мало со моторни горива и мазива во специјализирани продавници	148	5.97
Производство на рафинирани нафтни производи	7	3.82
Дистрибуција на електрична енергија	1	3.28
Друга трговија на мало во неспецијализирани продавници	1,395	2.95
Изградба на станбени и нестанбени згради	656	2.89
Неспецијализирана трговија на големо	872	2.88
Производство на електрична енергија	12	2.62
Дејности на безжични телекомуникации	12	2.36
Трговија на големо со фармацевтски производи	114	2.03
Сите останати дејности		64.49

ВОВЕДОВМЕ НОВ СИСТЕМ НА ДИРЕКТНО ОДАНОЧУВАЊЕ .....

КАКО ФУНКЦИОНИРА.....

КАКВИ СЕ РЕЗУЛТАТИТЕ.....

Со измените и дополнувањата на Законот на данокот на добивка, со којшто се регулира оданочувањето на добивката на правните лица - резиденти на Република Македонија остварена од вршењето на дејност во земјата и странство и на правните лица – нерезиденти за добивката што ја остварува од вршење на дејност на територија на Република Македонија, се премина од систем на “оданочување на остварената годишна добивка“ во систем на “оданочување на распределената добивка“. Тоа значи дека се оданочува само износот на фискалната основа, односно, непризнаените расходи намалени за даночните кредити и за даночните олеснувања и ослободувања. Остварената сметководствената бруто добивка (финансиски резултат од работењето) се акумулира и се оданочува во годината во која што се распределува за исплата на дивиденди и за други распределби. На тој начин се овозможува даночните обврзници развојно да ги користат акумулираните добивки без да бидат оданочени, се додека не одлучат да ги распоредат на сопствениците на капиталот. Во 2010 година, се наметна потребата од воведување на систем кој кај капитално поврзаните друштва – резиденти на Република Македонија, ќе овозможи добивката која се распределува во вид на дивиденда помеѓу друштвата во ланецот, да не се оданочува повеќекратно. Се воведе “методот на изземање“ (principle of exemption) кој предвидува оданочување на распределената добивка во вид на дивиденда да се изврши на крајот од ланецот, кај последниот даночен обврзник кој што распределбата на добивката ќе ја извршува кон акционерите / содружниците – физички лица и кон нерезидентни правни субјекти кои се сопственици на капиталот.

Со примената на измените и дополнувањата на Законот за данокот на добивка, кои се една од антикризните мерки на Владата, се очекуваше намалување на даночниот приход од данокот на добивка во Буџетот на РМ, но, во исто време

- се стимулираат компаниите остварената добивка без оданочување да ја вложуваат во продуктивни, развојни цели
- се стимулираат македонските компании да вложуваат финансиски средства во други компании во земјата или во банките, со што користа би била на двете страни-кај едните едноставен начин за собирање на ликвидни средства, а кај другите обезбедување на екстра добивка од дивиденди, која би се вратила без оданочување
- се стимулираат банките да ги подобрат условите за кредитирање поради подобрување на својата ликвидност за делот на данокот кој останува од распределбата на дивидендите на домашните правни лица
- со овој начин на одбегнување на повеќекратното оданочување се поедноставува администрирањето со овој данок

Законската промена резултираше со донесување на нови обрасци на даночните пријави за данок на непризнаените расходи и за данокот на

исплатена дивиденда и друга распределба од добивката и промена на процедурите на работа во Управата за јавни приходи. Сето тоа беше проследено и со соодветна едукација и информирање на даночните обврзници и, се разбира, на вработените.

За малите и микро трговци кои не остваруваат банкарска, финансиска, осигурителна и дејност од областа на игрите на среќа и забавните игри, чиј вкупен приход остварен на годишно ниво не го надминува износот од 3.000.000 денари, пропишан е поедноставен даночен режим по кој предмет на оданочување по стапка од 1% е остварениот вкупен приход по сите основи на работењето.

	01.01.- 31.12.2010	Структура (%)	01.01.-31.12.2009	Структура (%)	Инд:2010/2009
Месечни аконтации	1,410,751,397	38.22	1,870,927,502	42.19	75.40
Даночни биланси	384,864,956	10.43	1,323,818,153	29.85	29.07
Дивиденда / распределба	1,006,850,346	27.28	0	0.00	
Камата	139,231,785	3.77	80,243,245	1.81	173.51
Задржан данок	602,516,283	16.32	1,050,932,748	23.70	57.33
Данок на вкупен приход	146,770,803	3.98	108,640,653	2.45	135.10
Вкупно	3,690,985,569	100.00	4,434,562,299	100.00	83.23

Износот на вкупно платениот данок на непризнаените расходи и данокот на исплатената дивиденда и другите распределби од добивката (по Годишната сметка за 2009 година) во 2010 година во однос на платениот данок по Даночните биланси во 2009 година, покажува тенденција на пораст од 5%. Ваквиот пораст се должи на системот на оданочување на две основи воведен во 2009 година - на фискалната добивка и на сметководствената добивка.

Во 2010 година приходот по основ на задржаниот данок во однос на приходот остварен во 2009 година е намален за 42,67%, но во исто време, покажана е тенденција на пораст на наплатениот данок на вкупен приход од малите бизниси за 35%, што е резултат како на зголемениот број на регистрирани даночни обврзници кои потпаѓаат под овој режим, така и на зголемената основица - остварениот вкупен приход.

Највисока наплата по сите основи од овој данок кој и покрај променетите карактеристики, сеуште го нарекуваме “данок на добивка“

Во 2010 година, остварен е вкупен буџетски приход од данокот на добивка во износ од 3,690,985,569 ден. Овој износ е повисок за 20,27% во однос на планираниот од 3,069,000,000 ден. и понизок за 16,77% во однос на остварениот во истиот период од 2009 год. во износ од 4,434,562,299 ден.

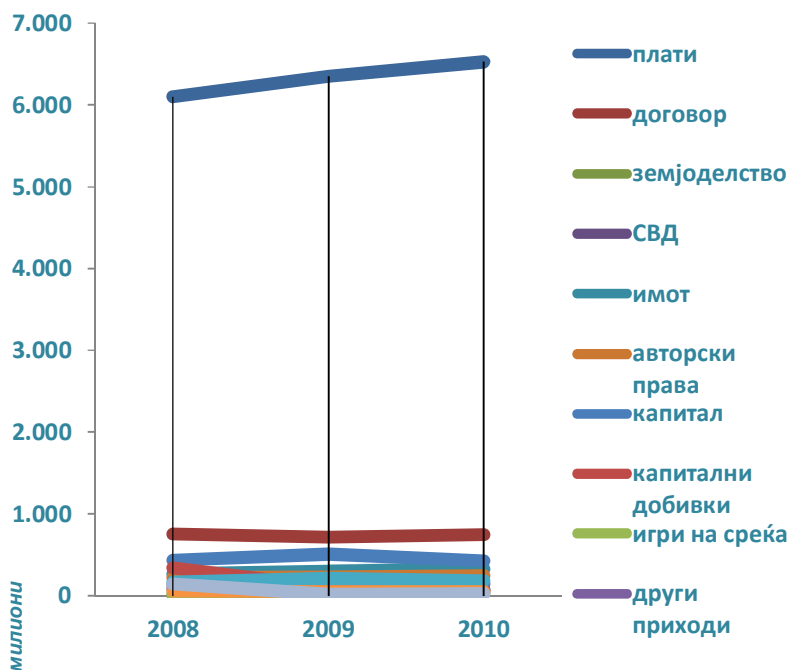
Данокот кој се наплаќа согласно Законот за данокот на добивка потекнува од следните извори:

е остварен од најголемите даночни обврзници кои се администрираат во Дирекцијата за големи даночни обврзници (ДГДО). Во 2010 година од 235 даночни обврзници во кои се вбројуваат компаниите од секторот на нафтената индустрија, енергетскиот сектор, металургискиот сектор, сите банки, осигурителни и лизинг компании во Македонија, позначајни странски инвестиции, како и компании кои вршат општествено значајни дејности, јавни претпријатија и други компании, се наплатени 2,337 милиони денари, или 63,32% од данокот на добивка.

РД	ДГДО	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	вкупно
ДД	2,337	899	158	50	179	68	3,691
Учество %	63.32	24.36	4.28	1.35	4.85	1.84	100

Персоналното оданочување го промовираме како чин на лична одговорност и придонес кон општото добро

- ✓ **Воведовме ниско паушално оданочување за малите земјоделци**
- ✓ **Воведовме посебен даночен регистер за малите земјоделци**
- ✓ **Во 2010 година добивме до сега најголем број на Годишни даночни пријави за остварените приходи**

Со измените и дополнувањата на Законот за персонален данок на доход кои се воведоа на крајот на 2008 година, се премина кон сосема нов начин на оданочување на даночните обврзници—физички лица кои што приходите од земјоделска дејност ги остваруваат како основно или дополнително занимање, самостојно или во рамките на семејните домаќинства. Со нив се овозможи, не малиот број на даночни обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност, да бидат вклучени во оданочувањето, на начин кој што нема да го дестимулира нивното делување. 2010 година е значајна како прва година во која се примени системот на “паушално оданочување на земјоделците”, односно, во која се изврши утврдување и плаќање на даночната обврска за работењето во 2009 година.

Законските измени се однесуваат на малите земјоделци кои годишно остваруваат приходи од земјоделство како основна или дополнителна дејност во износ до 1,300,000 денари. Најголемата поволност на системот е што основицата за оданочување на овие приходи се намалува за нормирани трошоци во износ од 80% од вкупно остварениот приход во кој не влегуваат приходите од субвенции. Од оданочување се изземени даночните обврзници кои остваруваат приходи од земјоделската дејност како основно занимање во износ кој не надминува 300,000 денари годишно, односно за истите, одбитните нормирани трошоци изнесуваат 100% од приходот.

Со измените на законот се предвиде и обврска за откупвачите на земјоделски производи, правни и физички лица кои водат книги, на пропишан начин да ја известуваат УЈП за вкупната вредност на откупените производи од даночните обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност.

Со цел обезбедување на регистарски податоци за лицата кои остваруваат приходи од земјоделска дејност, беа направени и соодветни измени и дополнувања на актите за регистрација, на содржината и формата на пријавата за регистрација, како и постапката за бришење од регистрација.

По спроведените постапки за регистрирање на оваа категорија на даночни обврзници, до 31 декември 2010 година регистрирани се вкупно 89,947 обврзници, од кои 66,243 со самопријавување и 23.704 со службена регистрација. На истите им е утврден вкупен годишен износ на данок од 166,039,132 денари од кој до 31 декември 2010 година е платен износ од 66,421,807. Во 2010 година, вкупно 879 исплатувачи на приходи ја известиле УЈП дека извршиле откуп на земјоделски производи од 66,682 даночни обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност во вкупна вредност од 8,361,885,014 денари, што е применето во постапките на утврдување на данокот.

Во 2010 година остварен е вкупен приход од персоналниот данок на доход во износ од 8,872,248,806 денари.

Овој износ е понизок за

⬇️ **4,97%** во однос на планираниот од 9,336,000,000 ден. и повисок за

⬆️ **1,89%** во однос на остварениот во истиот период од 2009 година во износ од 8,707,332,676 ден.

Данокот кој се наплаќа согласно Законот за персонален данок на доход потекнува од следните извори:

Персонален данок на доход на приходи од:	01.01.-31.12.2010	Структура (%)	01.01.-31.12.2009	Структура (%)	Индекс:2010/2009
плати и други лични примања	6,533,193,331	73.64	6,353,587,835	72.97	102.83
договор за дело	742,495,551	8.37	717,039,486	8.23	103.55
земјоделство и шумарство	66,421,807	0.75	1,882,918	0.02	3,527.60
самостојна дејност	73,678,057	0.83	69,837,127	0.80	105.50
имот и имотни права	323,092,640	3.64	293,796,020	3.37	109.97
авторски и права од индустриска сопственост	237,760,126	2.68	226,198,101	2.60	105.11
капитал	425,894,223	4.80	509,318,986	5.85	83.62
капитални добивки	50,016,548	0.56	106,083,787	1.22	47.15
игри на среќа и др наградни игри	29,520,233	0.33	24,858,950	0.29	118.75
други видови приходи	139,017,651	1.57	130,435,560	1.50	106.58
утврден со годишно решение на УЈП	179,501,432	2.02	210,277,028	2.41	85.36
камата за ненавремено плаќање на ПДД	51,641,320	0.58	53,218,148	0.61	97.04
неоданочен приход	20,015,891	0.23	10,798,733	0.12	185.35
ВКУПНО	8,872,248,806	100.00	8,707,332,676	100.00	101.89

Најголемиот износ на приходи од персоналниот данок на доход, околу 82% во 2010 или 81,2% во 2009, се остваруваат од персоналниот данок на доход на лични примања, од кои, најзначаен е износот на данокот на плати и други личните примања од работен однос кој во вкупниот износ учествува со 73,64%.

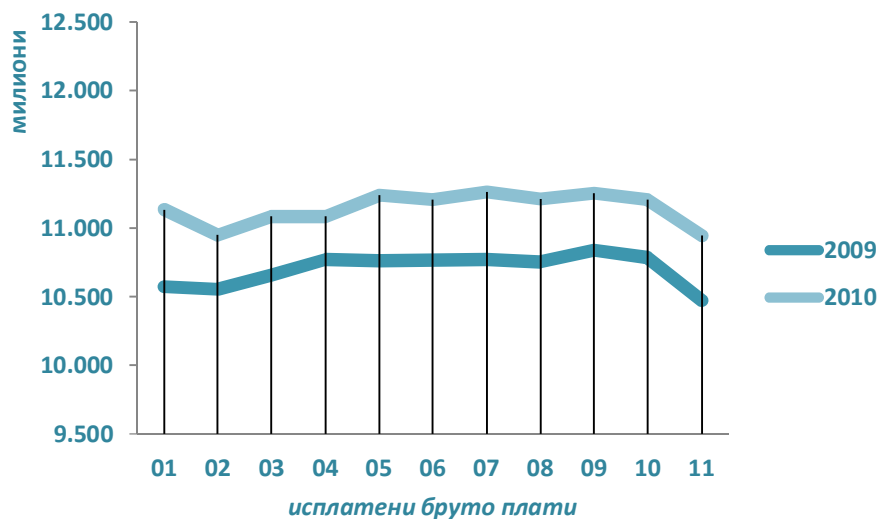
Во 2010 година значаен пораст бележи данокот на приходите од земјоделска дејност, иако во апсолутен износ не е значаен. Во структурата на вкупно платениот персонален данок во 2010 година тој учествува со 0,75%, додека во 2009 година неговото учество изнесува 0,02%. Наплатата на данокот на доход на приходите од земјоделска дејност во 2010 година во однос на 2009 година е за 35,28 пати поголема што се должи на изменетата регулатива.

Највисока наплата на персоналниот данок на доход е извршена од даночните обврзници кои се администрираат во Регионалната дирекција Скопје.

РД	ДГДО	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	вкупно
ПДД	2,196	4,257	766	454	837	362	8,872
Учество %	24.75	47.98	8.63	5.12	9.43	4.08	100.00

ШТО ДОНЕСЕ РЕФОРМАТА “ЦЕЛА ПЛАТА”

- ✓ **за вработените - поголема социјална сигурност**
- ✓ **за работодавачите - намалени трошоци на работењето**
- ✓ **за Буџетот - зголемени приходи од придонеси и персонален данок**
- ✓ **за администрацијата - едношалтерски систем на поедноставени процедури и**
- ✓ **за сите - бројни статистички податоци кои тековно, веродостојно и целосно ја отсликуваат состојбата од областа на платите за сите исплатители и за сите приматели**

Со исплатата на јануарската плата во 2009 година отпочна интегрираната наплата на социјалните придонеси и персоналниот данок од плата со примена на бруто-принципот на пресметка на платата. Администрирањето, што се состои во пријавување, утврдување, наплата и контрола на придонесите од задолжителното социјално осигурување (придонес за пензиско и инвалидско осигурување, придонес за здравствено осигурување и придонес за вработување во случај на невработеност) и персоналниот данок на доход (ПДД) од плата, во единствена постапка го врши Управата за јавни приходи (УЈП). Овој систем овозможи секоја институција да ја врши својата суштинска функција – Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Фондот за здравствено осигурување и Агенцијата за вработување да се грижат за реализирање на правата на осигурениците кои произлегуваат од платените социјални придонеси, како што е обезбедувањето на пензии, добри здравствени услуги, помош во случај на невработеност, а Управата за јавни приходи да работи на обезбедување на средствата потребни за социјалната сигурност на граѓаните. Преземајќи ја таквата улога, Управата за јавни приходи ги разви механизмите на наплата на јавните давачки од плата, но истовремено и на исплата на нето платите на вработените од средствата на исплатителите директно на нивните трансакциски сметки.

Технички и технолошки системот целосно функционира електронски. Ваквата комуникација обезбедува сигурност и навременост на процесите и точна информација за сите - за вработените, за исплатителите, за фондовите и за банките, осигурувајќи поголем квалитет и пониски трошоци на работењето на сите инволвирани субјекти, а особено на работодавачите и на другите исплатители на плати.

После почетните потешкотии во функционирањето во првите месеци од 2009 година, системот се стабилизира и ги манифестира придобивките заради кои беше воведен. Тоа е особено видливо во месеците од 2010 година кога се во пораст сите параметри во однос на 2009 година и покрај намалувањето на стапките за пресметка на социјалните придонеси од плата, кое беше предвидено со Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување. Во однос на 2009 година, основната стапка за пресметка на Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување во 2010 година е намалена за 1%, на Придонесите за здравствено осигурување за 0,2% и на придонесите за осигурување во случај на невработеност 0,2%. За месеците од јануари до декември 2009 и за месеците од јануари до ноември 2010 година (бидејќи платата за месец декември се исплатува во месец јануари 2011 година) реализирани се следните големини:

Просечен месечен број на исплатители кои исплатувале плати	55,585	57,433
Просечен месечен број на вработени кои добивале плата	443,461	452,788
Просечна месечна исплатена бруто плата	10,832,187,302	11,143,991,921
Просечно месечно исплатена нето плата	7,284,691,575	7,622,584,270
Просечно месечно платени ПДД и социјални придонеси од плата	3,480,385,146	3,577,190,433

Во периодот јануари-декември 2010 година расте бројот на исплатители на плата кои подигнале код за електронско поднесување на пресметката, и од 70,483 исплатители во месец јануари, достигнува до 72,175 во месец декември 2010 година. Просечно месечно 88,65% од исплатителите на плата за кои е доделен код за електронско поднесување на пресметките, поднесувале месечни пресметки за бруто плата, додека околу 83% тоа го правеле навремено, во законски утврдените рокови. До 31.12.2010 година поднесени се и 51,66% од очекуваните месечни пресметки за платите за месец декември 2010, иако законскиот рок за нивно поднесување достасува на 10.01.2011 година.

Точноста на поднесените месечни пресметки за бруто плата дефинирани како “прифатени пресметки“ за кои продолжува процесот на исплата на бруто платите е на високо ниво од 97,45%.

Во периодот 01.01. до 31.12.2010 година од вкупно примените и прифатени пресметки за интегрирана исплата на бруто плати кои се однесуваат за месеци од 2009 година за кои се истечени законските рокови за поднесување на пресметките, за месец декември 2009 година за кој рокот за поднесување е 10.01.2010, за месеците јануари до ноември 2010 година и за месец декември 2010 година доколку се поднесени аконтативно пред истекот на месецот за кој се однесуваат и пред законскиот рок за пријавување, пријавени се бруто плати за исплата во износ од 141,007,137,991 денари, нето плати во износ од 96,329,619,414 денари и пресметани се вкупно јавни давачки во износ од 45,278,673,953 денари, од кои: придонес за пензиско и инвалидско осигурување (ППИО) во износ од 26,268,679,996 денари, придонес за здравствено осигурување (ПЗО) во износ од 11,080,431,411 денари, придонес за осигурување во случај на невработеност (ПОН) во износ од 1,695,252,501 денари и персонален данок на доход (ПДД) во износ од 6,234,310,045 денари.

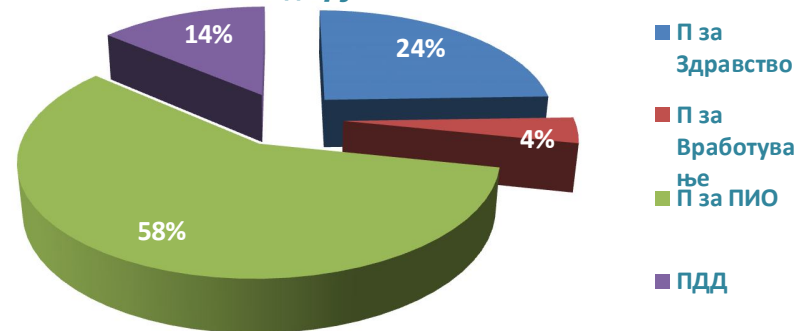
Во вкупниот износ на пријавените бруто плати, нето платите учествуваат со 68%, а социјалните придонеси и персоналниот данок на доход со 32%. Во вкупниот износ на давачки од бруто плата, Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување учествува со 58%, Придонесите за здравствено осигурување со 24%, Придонесот за осигурување во случај на невработеност со 4% и персоналниот данок на доход кој се пресметува на износот на нето платите со 14%.

Процентот на исплатени плати во однос на поднесените и прифатени пресметки за бруто плата се движи над и околу 92% за периодот јануари-август 2010, за да почне со мало но постојано опаѓање за месеците до крајот на 2010 година што се должи на закаснета исплата на дел од платите. Во следните месеци со нивната исплата ќе дојде до израмнување на просечното ниво на исплатени пресметки на бруто плата.

Структура на бруто плата во прифатени пресметки во 2010

Учество на поделните видови во вкупните давачки од бруто плата

За 2010	Поднесени пресметки	Исплатени пресметки	Неисплатени пресметки	Индекс	Индекс
	1	2	3	4=2/1	5=3/1
јануари	63,202	58,427	4,775	92.44	7.56
февруари	63,219	58,444	4,775	92.45	7.55
март	63,231	58,402	4,829	92.36	7.64
април	63,210	58,285	4,925	92.21	7.79
мај	63,135	58,140	4,995	92.09	7.91
јуни	62,990	58,006	4,984	92.09	7.91
јули	62,994	57,969	5,025	92.02	7.98
август	62,977	57,836	5,141	91.84	8.16
септември	62,870	57,203	5,667	90.99	9.01
октомври	62,712	56,319	6,393	89.81	10.19
ноември	62,244	52,737	9,507	84.73	15.27

Во текот на 2010 година се зголемува бројот на исплатители на плата кои редовно испраќаат и бројот на вработени кои примаат плати. Заради каснење на одреден број на исплатители во исплатата на платите, во 17,497 случаи во текот на 2010 година се исплатени плати за месеците од 2009, а во последните месеци од 2010 година сеуште не е достигнат оптималниот број на исплати. Состојбата на бројот на исплатители кои исплатиле плата и бројот на вработени кои примиле плата за месеците од 2010 година споредбено со месеците од 2009 година е како што следува:

За месец	исплатители		вработени	
	2009	2010	2009	2010
Јануари	56,262	58,427	436,029	452,898
Февруари	56,107	58,444	436,538	451,838
Март	56,157	58,402	437,514	452,129
Април	56,181	58,285	436,929	452,315
Мај	55,240	58,140	438,708	455,986
Јуни	54,790	58,006	441,639	457,727
Јули	55,139	57,969	444,827	459,625
Август	56,557	57,836	445,869	456,261
Септември	57,686	57,203	447,846	455,643
Октомври	58,200	56,319	449,279	451,574
Ноември	58,345	52,737	452,342	434,672
Декември	58,351		454,010	

Исплатени плати во 2009 и 2010 година-број на исплатители и број на вработени кои примиле плата

Гледано од аспект на износот на исплатени бруто плати, соодносот е подобар. Во 2010 година исплатени се 97,36% од износот на бруто платите за месеците од јануари до ноември 2010 година за кои се поднесени и

прифатени пресметки, односно, од пресметан бруто износ на плати од 135,699,635,410 денари, исплатен е бруто износ од 132,116,981,465 денари и до 31.12.2010 година остануваат неисплатени бруто плати од

3,582,653,945 денари, односно, 2,64% од пријавените. Најголемо учество на неисплатени бруто плати во однос на пресметаните, имаат исплатителите-мали и средни даночни обврзници од Регионалната дирекција Кавадарци, а потоа од РД Тетово, најниско е учеството на неисплатени плати кај најголемите даночни обврзници кои се администрираат во Дирекцијата за големи даночни обврзници, а највисок апсолутен износ на неисплатени плати се евидентира во РД Скопје, како Регионална дирекција во која се администрираат најголемиот број на мали и средни даночни обврзници.

- ✓ придонес за ЗО во износ од 17,029,067,505 денари,
- ✓ придонес за вработување во износ од 1,646,951,895 денари и
- ✓ ПДД во износ од 6,141,597,313 денари.

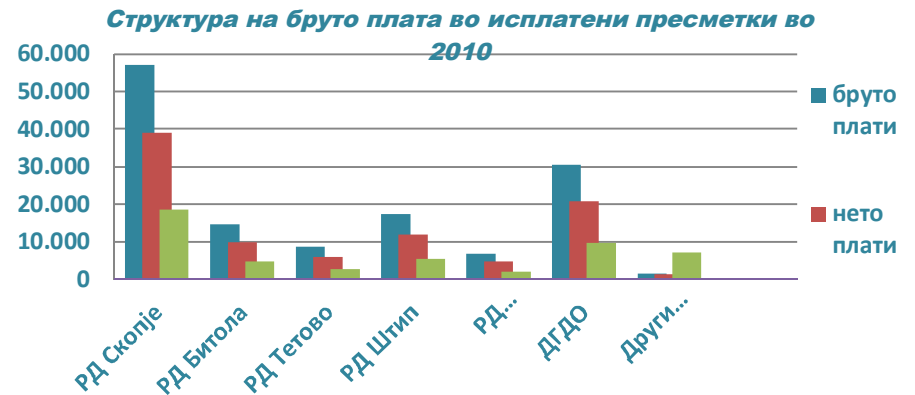
Наведените износи се однесуваат на платите за месец декември 2009 година, но и на другите месеци од 2009 година за кои се исплатени плати и покрај тоа што се истечени законските рокови за плаќање, за месеците јануари-ноември 2010 година и за месец декември 2010 година доколку се аконтативно исплатени пред истек на месецот за кој се однесуваат и пред законскиот рок за плаќање.

Во структурата на исплатените плати највисоко, со 42,27% е учеството на исплатените бруто плати од исплатителите од Регионалната дирекција Скопје, а со 22,57% учествуваат најголемите даночни обврзници кои се администрираат преку Дирекцијата за големи даночни обврзници.

Регионална дирекција	Бруто плати во прифатени пресметки за 01.-11.2010	Исплатени бруто плати за 01.-11.2010
Скопје	57,022,913,945	55,817,685,309
Битола	14,984,504,883	14,454,559,021
Тетово	9,041,241,713	8,563,126,380
Штип	17,855,438,093	17,175,462,832
Кавадарци	7,182,162,897	6,741,834,631
ДГДО	29,613,373,879	29,364,313,292
Вкупно	135,699,635,410	132,116,981,465

Во периодот 01.01. до 31.12.2010 година од страна на сите категории исплатители, во кои покрај правните лица и вршителите на дејност, во улога на исплатители се наоѓаат и некои државни институции кои согласно законот исплаќаат надоместоци, плати, пензии и плаќаат придонеси за посебни категории на обврзници, исплатени се цели плати, во бруто износ од 136,793,688,034 денари, нето плати во износ од 93,737,773,897 денари и вкупно јавни давачки во износ од 50,667,191,928 денари, од кои:

- ✓ придонес за ПИО во износ од 25,849,575,215 денари,

Вкупни исплати 2010	Бруто плати	Структура %	Нето плати	Структура %	Придонеси и ПДД	Структура %
РД Скопје	57,102,562,038	42.27	39,082,885,753	42.33	18,526,976,467	42.71
РД Битола	14,626,074,530	10.83	9,935,642,732	10.76	4,680,231,378	10.79
РД Тетово	8,683,893,584	6.43	5,947,163,613	6.44	2,743,756,682	6.32
РД Штип	17,368,869,117	12.86	11,861,291,023	12.85	5,500,145,584	12.68
РД Кавадарци	6,828,640,989	5.05	4,676,220,194	5.06	2,151,312,617	4.96
ДГДО	30,494,981,277	22.57	20,828,358,331	22.56	9,777,608,722	22.54
Вкупно	135,105,021,535	100.00	92,331,561,646	100.00	43,380,031,450	100.00
Други категории	1,688,666,499		1,406,212,251		7,287,160,478	
ВКУПНО	136,793,688,034		93,737,773,897		50,667,191,928	

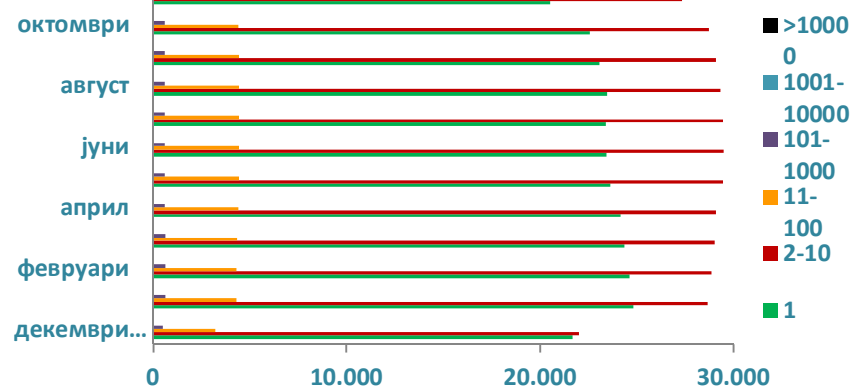
Структурата на исплатените плати по број на вработени лица кај работодавачот-исплатител на плата, укажува на висок степен на уситнетост на носителите на економската активност. Најголем број на исплатители кои исплатиле плати за декември 2009 и за месеците од јануари до ноември 2010 се од групите субјекти во кои се ангажирани по 1 лице и од 2-10 лица. Од аспект на тој критериум, просечно месечно се исплатувала плата од 23,313 исплатители кои вработуваат по едно лице, од 28,378 исплатители со 2-10 вработени, од 4.279 исплатители со 11-100 вработени, од 598 исплатител со 101-1.000 вработени, од 26 исплатители со 1.001-10.000 вработени и само од 1 исплатител со над 10.000 вработени.

Соодветно на тоа е и структурата на неисплатените плати - за истиот период просечно месечно не се исплаќала плата од страна на 4,143 исплатители кои вработуваат по едно лице, од 1,250 исплатители кои вработуваат по 2-10 лица, од 94 исплатители кои вработуваат од 11-100 лица и од 8 исплатители кои вработуваат од 101-1,000 лица.

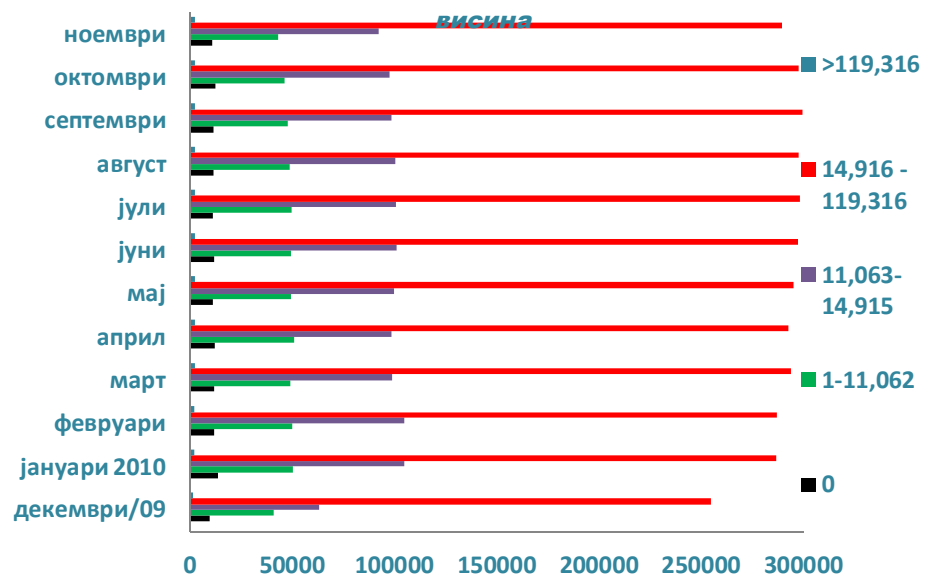
Според висината на исплатените бруто плати, просечно месечно 290,692 вработени, односно, најголем дел на вработените примале плати во висина помеѓу 14,916-119,316 денари која што представува бруто основица помеѓу најниската и највисоката основица за пресметка на придонеси. Просечно месечно 96,713 вработени примале плата во износ помеѓу 11,063-14,915 денари што представува основица на која се пресметува ПДД до износот на најниска основица за пресметка на придонеси. Бруто плати во износ помеѓу 1-11,062 денари во која бруто основицата за пресметка на ПДД е 0 денари просечно месечно примале 48,010 вработени. Само на просечен месечен број од 2,189 вработени им е исплаќана плата повисока од 119,316 денари што представува бруто основица повисока од највисоката основица за пресметка на придонеси. Соодветно на тоа е и структурата на неисплатените плати - за истиот период просечно месечно не е исплаќана плата во висина од 1-11,062 денари за 3,967 вработени лица, од 11,063-14,915 денари за 5,377 вработени, од 14,916-119,316 денари за 3,931 вработени и во износ над 119,317 денари за просечно месечно 12 вработени.

Воведувањето на системот “бруто плата“ кој функционира на принципот “цела плата“ овозможи да се засили борбата против сивата економија и целосно да се озакони принципот на редовно месечно исплаќање на плати на вработените за нивното работно ангажирање.

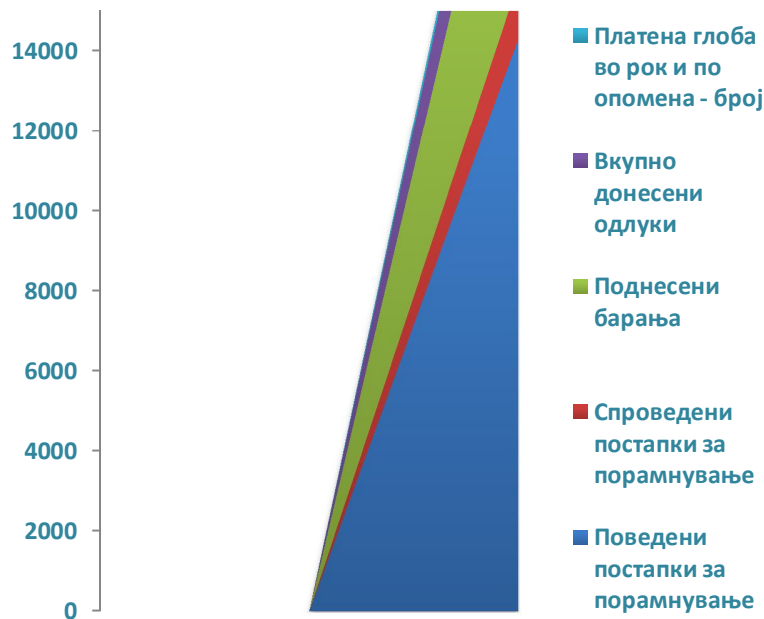
Структура на исплатени бруто плати по број на вработени кај исплатителот

Структура на исплатени бруто плати по нивната висина

КАКО ЈА СПРОВЕДУВАМЕ КАЗНЕНАТА ПОЛИТИКА ПРОПИШАНА СО ЗАКОНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Реформскиот процес започнат во 2008 година се ефектуира во 2009 и 2010 година. Управата за јавни приходи значително го унапредува спроведувањето на казнената политика. Тоа допринесува да се зголеми ефикасноста и ефективноста на Управата за јавни приходи, дисциплината на даночните обврзници како и подобра наплата на

даночните приходи. Системот е искреиран така да ја зема во предвид тежината на утврдената неправилност и зачестеноста на отстапувањето од законите, односно, ја јакне превенцијата во однос на репресијата. Кај првите и полесни отстапувања од законските норми постапката започнува со едукација и насочување на даночните обврзници, а потоа со редуцирани казнени мерки и само во повторувани или кривични случаи со репресивни казнени мерки.

Имено, во текот на 2010 година предложивме и реализиравме измени и дополнувањата на Законот за даночна постапка со кои е овозможено во случаи на откриени и отстранети отстапувања од некои законски одредби за општа регистрација и за регистрација за целите на ДДВ, за поднесување на даночни пријави за ДДВ и на финансиски извештаи, обврската за водење и чување на книги од страна на самостојните вршители на дејност, пред изрекување на било каква казна, постапката да отпочне со едукација која ја извршуваат овластени лица од УЈП. Целта на едукацијата е да се информираат неуките даночни обврзници кои за прв пат ги прекршиле законите за нивните обврски од даночната сфера и да се отстранат можностите за нивно повторување.

Со измени на Законот за Управата за јавни приходи, покрај правото да поднесува барања за поведување на прекршочна постапка, УЈП го презема од надлежните судови и правото да води прекршочна постапка и да изрекува прекршочни санкции. Со Законот е регулирано дека како доказ во постапката може да се користат записници изготвени од овластени службени лица во Управата за јавни приходи со факти кои се утврдени во согласност со Законот за даночната постапка и со друг закон за чие спроведување е надлежна Управата за јавни приходи.

Во постапката од особено значење е правниот инструмент на порамнување кој му се предлага на сторителот пред да се поднесе барањето за поведување на прекршочна постапка. Цел е да се постигне согласност меѓу сторителот на прекршокот и УЈП заради отстранување на штетните последици од сторениот прекршок и спречување на повторно сторување на истиот, како и избегнување на водење на прекршочна постапка пред Комисијата за прекршоци. Постапката за порамнување предвидува наплата на 50% од пропишаните глоби и прекинување на прекршочната постапка.

Ако сторителот доброволно не ја плати глобата во пропишаниот рок, овластеното службено лице ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Комисијата за прекршоци надлежна за водење на прекршочна постапка и за изрекување на прекршочни санкции за прекршоците пропишани со Законот за даночна постапка, Законот за данокот на добивка, Законот за персоналниот данок на доход, Законот за данокот на додадена вредност, Законот за регистрирање на готовинските плаќања и Законот за игри на среќа и забавните игри.

Во периодот јануари-декември 2010 година, поведени се вкупно 14.296 постапки за порамнување со издадени 23.898 покани за плаќање на глоба (платни налози) за правни лица и за одговорни физички лица во вкупен износ од 2,005,946,818 денари. Сторителите на прекршоци во законскиот рок од 8 дена од доставувањето на записникот и платниот налог, платиле 50% од изречената глоба за сторениот прекршок, или платена е глоба по 1.414 постапки, односно, по 2.157 платни налози во износ од 63,743,423 денари. За останатите 12.878 постапки или 21.733 платни налози за порамнување во износ од 1,877,898,438 денари, поднесени се 8,191 барања за поведување прекршочна постапка до Комисијата за прекршоци во износ од 1,233,603,688 денари, а 4.687 постапки во износ од 644,294,750 денари се во тек.

ПОСТАПКИ ЗА ПОРАМНУВАЊЕ

	РД Скопје	РД Битола	РД Тетово	РД Штип	РД Кавадарци	ДГДО	Вкупно
Поведени постапки за порамнување	3,664	990	4,385	4,110	1,086	61	14,296
Издадени платни налози -број	5,255	1,666	8,052	7,377	1,425	123	23,898
Издадени платни налози -износ	505,057,525	80,854,446	636,673,933	653,178,886	119,981,983	10,200,045	2,005,946,818
Спроведени постапки за порамнување	640	201	97	332	113	31	1,414
Наплата по издадени платни налози -број	901	355	156	520	173	52	2,157
Наплата по издадени платни налози -износ	22,711,343	9,799,202	3,758,138	17,787,210	7,022,028	2,665,502	63,743,423

По приемот на 6.348 барања за поведување прекршочна постапка и по дополнително прибавените докази и известувања за прекршок, Комисиите за прекршоци во регионалните дирекции и ДГДО донеле одлуки за отфрлање на 124 барања за поведување на постапка и донеле 2.051 одлуки за прекршок, по кои се изречени 2.365 глоби за правни лица и за одговорни физички лица во вкупен износ од 76,946,852 денари. Во рок кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 30 дена, платени се 360 глоби во износ од 6,959,763 денари. Во постапка на присилна наплата предадени се 1.513 изречени а неплатени глоби во износ 50,623,770 денари.

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА

	РД Скопје	РД Битола	РД Тетово	РД Штип	РД Кавадарци	ДГДО	Вкупно
Поднесени барања	1,673	928	2,146	1,589	0	12	6,348
Отфрлени барања по член 84 од ЗПП	23	60	37	4	0	0	124
Барања во тек (неодлучени)	1,182	752	1,502	736	0	1	4,173
Вкупно донесени одлуки	468	116	607	849	0	11	2,051
одлука за прекршок изречена глоба - износ	20,889,310	3,680,180	43,388,101	8,536,950	0	452,311	76,946,852
Платена глоба во рок и по опомена - број	65	103	126	65	0	1	360
Платена глоба во рок и по опомена - износ	678,566	1,246,535	3,251,182	1,734,169	0	49,311	6,959,763

Со Законот за даночна постапка, исто така е воспоставена и обврската на Управата за јавни приходи за изготвување и поднесување на кривични пријави во сите случаи кога постои основано сомнение за сторено кривично дело. Управата за јавни приходи особено внимание посветува на нивната оправданост и документираност за што е воспоставена темелна соработка со Јавното Обвинителство кое учествува во сите фази на постапката. Како доказ во кривичната постапка може да се користат записници изготвени од овластени службени лица во Управата за јавни приходи со факти кои се утврдени во согласност со Законот за даночната постапка и со друг закон за чие спроведување е надлежна Управата за јавни приходи.

Во текот на 2010 година Управата за јавни приходи до надлежните Основни јавни обвинителства на територија на Република Македонија има поднесено вкупно 124 кривични пријави што представува зголемување за 117,54% во однос на поднесените во 2009 година.

РД	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	ДГДО	Вкупно
2009	Кривични пријави	26	23	6	0	0	57
	Застапување пред суд во кривична постапка	125	81	6	0	0	213
2010	Кривични пријави	33	23	2	63	3	124
	Застапување пред суд во кривична постапка	108	0	10	53	2	173

92,74% од поднесените кривични пријави се однесуваат на кривични дела од даночното затајување, 4,3% на симнување или оштетување на службен печат или знак, а 3,23 % се поднесени кривични пријави по други основи.

Кривични дела	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	ДГДО	Вкупно
Даночно затајување	28	22	0	63	2	0	115
Симнување или оштетување на службен печат или знак	4	0	1	0	0	0	5
Кривични пријави по други основи	1	1	1	0	1	0	4
Вкупно	33	23	2	63	3	0	124

Повелба на УЈП за правата на даночниот обврзник

ЖАЛБИ И СУДСКА РЕВИЗИЈА

Ако сметате дека не се согледани или земени во предвид сите факти или дека кон вас било несоодветно и неправилно постапено, вие имате право:

- *Да побарате и да добиете од нас известување каде да поднесете жалба*
- *Да побарате повторно разгледување на утврдените износи на вашите даночни обврски или дејствијата преземени за наплата во административна постапка*
- *Да добиете објаснување за неприфаќањето или делумното прифаќање на вашата жалба*
- *Да поведете судска постапка за вашата целосно или делумно одбиена жалба*

ЖАЛБЕНИ ПОСТАПКИ

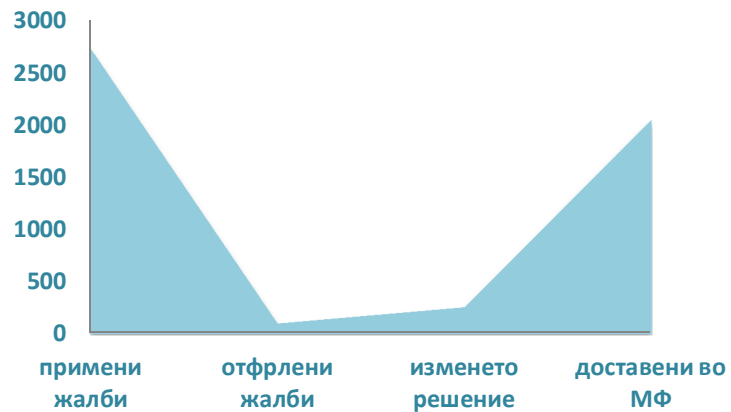
Уставот на Република Македонија го гарантира правото на жалба против поединечните правни акти донесени во постапка во прв степен пред суд, управен орган или организација или други институции што вршат јавни овластувања, како едно од основните слободи и права. Даночниот обврзник има право да поднесе жалба против донесен даночен управен акт од страна на Управата за јавни приходи во рок од 15 дена од денот на доставувањето на актот, или во случај кога Управата за јавни приходи по негово барање не донела даночен управен акт во рокот утврден со закон. Во 2010 година поднесени се 2730 жалби против решенија на Управата за јавни приходи. Од нив 12,97% или 354 жалби се решени во УЈП како првостепени орган - во 254 случаи УЈП ги уважила жалбите и извршила измена на обжалените решенија, а во 100 случаи ги отфрлила поднесените жалби најчесто поради нивно ненавремено поднесување.

До Министерство за финансии се доставени 2053 жалби или 75,20% од вкупно поднесените жалби, а за 323 жалби, или 11,83% постапката е во тек пред Управата за јавни приходи.

РД	Скопје	Битола	Тетово	Штип	Кавадарци	ДГДО	вкупно
Примени жалби	896	555	215	838	135	91	2 730
Жалби доставени до МФ	603	418	131	717	106	78	2 053
Одлучување по жалба во УЈП	69	64	58	121	29	13	354

1,173 жалби се поднесени од страна на жалители-физички лица, 1,127 жалби од страна на жалители-правни лица и 430 од страна на жалители-самостојни вршители на дејност. Во првостепената постапка во УЈП решени се 151 жалба од правно лице, 129 од физичко лице и 74 од самостојни вршители на дејност. Од вкупно првостепено решени 354 жалби, жабата е уважена и извршена е промена на утврденото во решението од страна на УЈП во 254 случаи, односно, 9,30 % од вкупно примените жалби биле уважени и биле донесени изменети решенија пред првостепениот орган.

Во однос на 2009 година, кога биле примени 2.921 жалба, бројот на примените жалби во 2010 година е помал за 6,54%, што значи дека во овој период даночните обврзници имале помалку причини за обжалување на донесените даночни решенија.

даночни обврзници	Примени жалби	Решени жалби во УЈП			Доставени жалби до МФ
		Отфрлена жалба	Изменето решение	Вкупно	
-правни лица	1127	36	115	151	897
-самостојни вршители на дејност	430	12	62	74	303
-физички лица	1173	52	77	129	853
Вкупно:	2730	100	254	354	2053